

VICTOR PARLICOV
TUDOR ȘOITU
SERGIU TOFILAT

IMPUNITATE ȘI ÎNȚELEGERI RENTIERE ÎN SECTORUL ENERGETIC AL ȚĂRII

Policy Paper

Institutul
pentru Dezvoltare
și Inițative Sociale
(IDIS) „Viitorul”

APRILIE
2017

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

POLICY PAPER

IMPUNITATE ȘI ÎNȚELEGERI RENTIERE ÎN SECTORUL ENERGETIC AL ȚĂRII

Victor Parlicov

Tudor Șoitu

Sergiu Tofilat

*Acest Policy Paper apare în cadrul Proiectului ”Optimizarea reformelor instituționale
în sectorul public al Republicii Moldova”. Opiniile aparțin autorilor.*

www.viitorul.org

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Administrația IDIS „Viitorul” și Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați direct Serviciul de Presă și Comunicare Publică al IDIS „Viitorul”.

ADRESA DE CONTACT:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

Fotografie copertă: www.gasstrategies.com

Cuprins

SUMAR EXECUTIV	6
INTRODUCERE	7
1. PRINCIPALELE PĂRȚI IMPLICATE ÎN SECTORUL ENERGETIC DIN R.MOLDOVA	9
2. SCHEMA CONTRACTUALĂ DE FURNIZARE A GAZELOR NATURALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI IMPLICAȚIILE ACESTEIA	11
2.1. Legalizarea datoriilor aferente regiunii transnistrene	12
2.2. Repartizarea datoriilor între malul stâng și malul drept se face în contabilitatea S.A. "Moldovagaz"	13
2.3. Finanțarea separatismului sub formula "datorii pentru gaze"	14
2.3.1. Transformarea "datoriei pentru gaze" în mijloace "bugetare" ale autorităților separatiste	15
2.3.2. "Datoria pentru gaze" ca subvenție pentru consumatorii din regiunea separatistă	16
2.4. Investitorii ruși – principalii beneficiari ai prețurilor subvenționate	17
2.4.1. Centrala Termo-Electrică "Moldovenească"	18
2.4.2. Uzina Metalurgică Moldovenească din Râbnița	19
2.4.3. Ipoteză privind dezlegarea "misterului" creanțelor concesionate către S.R.L. "Factoring-Finans"	20
3. PROBLEMA-CHEIE – MANAGEMENTUL CORPORATIV AL ÎNTREPRINDERILOR DIN RAMURA GAZELOR NATURALE	22
4. AGENDA S.A.D."GAZPROM" ÎN R.MOLDOVA: MAI MULT POLITICĂ DECÂT ECONOMICĂ	25
5. „DATORIA PENTRU GAZE” CA INSTRUMENT DE CORUPERE A ELITELOR MOLDOVENEȘTI ȘI PERPETUARE A CONFLICTULUI TRANSNISTREAN	28
5.1. Sfidarea intereselor Republicii Moldova la formarea S.A.Î."Gazsnabtranzit"	28
5.2. Obligațiuni de Stat emise în a.1997 în baza unei Hotărâri de Guvern nepublicate	29
5.3. Nereguli la formarea S.A."Moldovagaz" (anii 1998-2001)	30
5.4. Hotărâre a Parlamentului "dată uitării" (a.2000)	31
5.5. Situația curentă	32
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	33

Sumar executiv

Deși Republica Moldova s-a asociat la Comunitatea Energetică Europeană în 2010, dând curs unor reforme sectoriale îndrăznețe, autoritățile nu au avut suficientă voință politică pentru a ”tăia nodul gordian” și în sectorul de gaze. Întreg sectorul energetic din Republica Moldova, și în special afacerile cu gaze naturale, au fost mereu o sursă copioasă pentru rețele corupte, politicieni lacomi și bacșișuri grase pentru administratori incompetenți. Acestea ar putea fi privite ca elemente inerente unui proces de tranziție și a unei democrații în devenire, dacă magnitudinea problemelor acumulate nu ar ajunge pe punctul de a pune în pericol însăși existența Republicii Moldova ca stat, reprezentând o amenințare reală la adresa securității economice, energetice și chiar a integrității teritoriale. Prezentul studiu vine cu o privire de ansamblu asupra evoluției evenimentelor din sectorul energetic, după obținerea independenței Republicii Moldova și ajunge la concluzia că status-quo menținut în sector de peste 20 de ani a deservit de fapt agenda strategică a Federației Ruse în țara noastră.

Haosul legat de acumularea neîncetată de noi datorii pentru consumul gazelor naturale doar aparent nu are nici un sens – ar fi valabil dacă s-ar judeca prin prismă strict economică. În realitate, Federația Rusă a urmărit menținerea Republicii Moldova în sfera sa de influență prin consolidarea ”statalității” regiunii transnistrene, menținere artificială a conflictului pe Nistru, și a rolului său de mediator în acest conflict. Federația Rusă a utilizat S.A.D.”Gazprom” în calitate de finanțator al separatismului în Republica Moldova, exploatând de rând cu aceasta și alte mijloace ale politicii sale externe – diplomatice, politice, militare și economice, precum și folosindu-se de oportunitățile pe care le aduc elitele corupte și diverși ”idioți utili”

în relațiile bilaterale. Privind retrospectiv, ar trebui să înțelegem că S.A.”Moldovagaz” din start a fost orientată nu atât spre generare de profit, cât spre cumpărare de loialitate.

Relațiile holdingului reprezentat de S.A.”Moldovagaz” cu instituțiile Republicii Moldova a fost ambiguă și instabilă, o perioadă îndelungată acest holding fiind privit de fapt ca un ”stat în stat”. Robinetul aflat în gestiunea unei întreprinderi din holding putea fi închis în toiu iernii, fără nici o remușcare, lăsând Chișinăul să înghețe în toiu iernii. Perioade lungi de timp, instituții ale statului precum Curtea de Conturi sau Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică nu se puteau apropia de S.A.”Moldovagaz” mai aproape de o împușcătură de tun, iar bilanțul contabil oficial al companiei și în prezent reflectă doar o fracțiune din ceea ce este trecut în conturile extrabilanțiere. Ca și în Ucraina, corupția la scară mare din sectorul energetic a ținut în inima sistemului de securitate națională, fără ca instituțiile responsabile de ea să trateze în serios aceste amenințări. Profitând de lipsa de viziune și de coruptibilitatea elitelor moldovenești, inclusiv la cel mai înalt nivel politic, Rusia și-a întărit influența în Republica Moldova, construind scheme economice prin care regimul separatist din stânga Nistrului a fost finanțat inclusiv din banii cetățenilor Republicii Moldova.

Prezentul studiu reprezintă o privire în ansamblu asupra condițiilor, mecanismelor și instrumentelor prin care s-au realizat aceste scheme. Studiul se încheie cu mai multe recomandări de acțiuni, politici, pe care trebuie să le ia niște autorități naționale responsabile, în nume propriu, având grijă de interesul public, conform legislației.

Introducere

Sectorul energetic reprezintă zona de cea mai mare vulnerabilitate sistemică pentru populația și economia țării. În 2015, circa 85% din energia primară consumată a venit din afara spațiului controlat de autoritățile moldovenești, inclusiv circa 80% din energia electrică a fost procurată din regiunea transnistreană și aproape 100% din gaze naturale au fost procurate de la S.A.D. "Gazprom", prin intermediul S.A. „Moldovagaz”, care de facto este o întreprindere-fică a concernului rus.

Problema datoriei pentru gaze naturale a întreprinderii S.A. "Moldovagaz" față de concernul rus S.A.D. "Gazprom" generează continue speculații și polemici pe fundalul deficitului de informație referitor la formarea acestor datorii și în lipsa unei înțelegeri holistice a naturii acestora, în special în contextul așa-numitei "probleme transnistrene". Recent, în cadrul vizitei oficiale în Rusia pe 17-18 ianuarie 2017, președintele Igor Dodon a declarat că datoria în mărime de 6,5 miliarde dolari SUA ține de Republica Moldova, ca ulterior să precizeze că este vorba de datoria agentului economic S.A. "Moldovagaz". La finele lunii ianuarie 2017, o delegație guvernamentală condusă de vice-ministrul economiei, Valeriu Triboi, a întreprins o tentativă de a negocia cu concernul „Gazprom” restructurarea datoriei, însă propunerile înaintate, conținutul cărora a rămas necunoscut publicului larg, au fost respinse de partea rusă.

În anul 2007, Institutul nostru (IDIS "Viitorul") a elaborat un studiu complex¹ privitor la condițiile în care a avut loc privatizarea infrastructurii din sectorul gazelor naturale din țara noastră, în rezultatul căreia S.A.D. Gazprom a obținut 50% de acțiuni în S.A. "Moldovagaz" (pachetul

de control). Am indicat interesele implicat în procesul privatizării și am calificat acest transfer de proprietăți din sectorul securității energetice a țării drept "fraudulos". Urmare a aceluși studiu îndrăzneț, fostul Centru de Combatare a Crimelor Economice și Corupției (CCCEC) a reacționat (destul de previzibil, de altfel!) prin interogarea autorilor, interesându-se în mod special de modul în care au fost obținute documentele la care studiul a făcut referință explicită, și în baza cărora se puteau face concluzii clare despre procesul fraudat de gestionare a afacerilor de gaze în Republica Moldova. Evident, după îndelungi discuții cu reprezentanții procuraturii nu a mai urmat nimic pe subiectul cercetat de autori.

În același an, 2007, Fundația "Stefan Batory" din Polonia a publicat o cercetare economică, intitulată "Jocul Energetic: Ucraina, Moldova și Belarus între U.E. și Rusia"², susținând printre altele că, "... indiferent de politica diferențiată a S.A.D. Gazprom în relațiile cu Ucraina, Moldova și Belarus, scopul real al concernului monopolist rus a fost unul singur – acapararea controlului asupra sectorului energetic din aceste state independente". Ca urmare a influenței dominate în această ramură strategică a economiei, Republica Moldova a devenit și mai dependentă economic de furnizorul monopolist de resurse energetice (Federația Rusă), iar această vulnerabilitate majoră a sistemului economic impune cu de la sine claritate și dependență politică, cu alte cuvinte – imixtiunea actorilor externi în procesul decizional a devenit o practică frecventă a procesului politic.

Actualul studiu continuă tezele expuse și anterior în domeniul securității energetice a țării, dar vine cu precizări și argumente suplimentare, unele dintre

¹ Studiu IDIS Viitorul: "Industria gazului în RM: Povara ignoranței și costul erorilor", Chișinău, 2007.

² http://www.batory.org.pl/doc/energy_game.pdf

care sunt aduse în premieră în format public. Astfel, autorii lui susțin că modul în care a fost gestionată subsidiara Gazprom în Republica Moldova, relațiile sale extinse cu politicul din sistemul național al țării, conexiunile cu administrația separatistă și companiile preluate în mod ilicit de partea stânga a Nistrului de către diverși oligarhi ruși, poate servi ca o adevărată crestomație a războiului hibrid în domeniul politicilor energetice în spațiul ex-sovietic. Studiul aduce mărturii relevante despre pârgurile politice și instituționale, care au făcut posibilă expansiunea intereselor energetice rusești în Republica Moldova, scopul și metodele cu care a acționat Federația Rusă, care începând cu anii 1994-1995 a reușit să asigure controlul S.A.D.Gazprom asupra ramurii noastre de gaze naturale.

Datorită schemei contractuale puse în aplicare din anii '90 și aplicate până în prezent, gazele naturale rusești sunt livrate pe malul stâng și folosite (de facto gratuit) atât de consumatorii casnici, cât și de agenții economici din regiunea separatistă. Între timp datoria aferentă acestui consum de gaze se contabilizează ca datorie a S.A."Moldovagaz" față de S.A.D."Gazprom". Cel mai mare consumator de gaze naturale din stânga Nistrului este C.T. E."pubMoldovenească", care în prezent livrează, prin intermediul companiei Energokapital, circa 80% din energia electrică consumată în partea dreaptă a Nistrului. Astfel, procurarea energiei electrice, inclusiv condițiile la care se procură aceasta, la fel trebuie privită în contextul datoriei pentru gazele naturale.

1. Principalele părți implicate în sectorul energetic din R.Moldova

S.A.D. "Gazprom". Concern din Federația Rusă, fondat în 1993, care furnizează gaz în Republica Moldova, inclusiv în regiunea separatistă din stânga Nistrului, precum și utilizează sistemul de transport al gazelor naturale din Republica Moldova pentru tranzitul de gaze spre țările balcanice. Deține 50% din acțiunile S.A. "Moldovagaz" și delegă majoritatea membrilor în Consiliul de Observatori al S.A. "Moldovagaz", are delegat un membru în Comisia de cenzori. Structura acționariatului: companie cotată la bursele internaționale, însă Guvernul Federației Ruse deține direct și indirect pachetul de control de peste 50%³.

S.A. "Moldovagaz". Fondată în 1998 în urma unei tranzacții de convertire a unei părți din creanțele deținute S.A.D. "Gazprom" în capital ("debt-to-equity swap"), de cealaltă parte au contribuit prin includerea în capital a infrastructurii din sectorul de gaze naturale Guvernul Republicii Moldova și Comitetul de administrare a proprietății din regiunea separatistă din stânga Nistrului. În prezent deține monopolul la furnizarea gazelor naturale din Federația Rusă pe teritoriul RM. Fiind companie-mamă într-un holding, controlează, prin deținerea de cote-părți, atât operatorul sistemului de transport (S.R.L. "Moldovatrangaz"), cât și 12 întreprinderi de distribuție a gazelor naturale. Structura acționariatului: S.A.D. "Gazprom" – 50,0%; Guvernul RM (prin Agenția Proprietății Publice) – 35,33%; Comitetul de administrare a proprietății Transnistriei – 13,44% (predate în gestiunea S.A.D. "Gazprom"); Persoane fizice – 1,23%.

S.R.L. "TiraspolTransgaz". Nu are înregistrare în vreun spațiu juridic internațional recunoscut. A fost fondată de autoproclamatele autorități din regiunea transnistreană în 1993, pentru administrarea gazoductelor de transport din regiunea separatistă; din 1994 administrează și infrastructura de distribuție. Întreprinderea este înregistrată doar de autoritățile din regiunea transnistreană și deține monopolul la furnizarea, distribuția și transportarea gazelor naturale pe teritoriul respectiv, în pofida faptului că toată infrastructura de transport a fost vărsată de autoritățile transnistrene în calitate de contribuție la formarea S.A.Î. "Gazsnabtranzit", care a fost comasată ulterior cu S.A. "Moldovagaz".

Notă: în baza dispoziției nr. 723 din 13.10.2005 a liderului autoproclamatei rmn, toate activele S.R.L. "Tiraspoltransgaz" au fost transmise către S.R.L. "TiraspolTransgaz-Pridnestrovie". Ulterior dispoziția a fost anulată prin dispoziția nr. 280 din 25.03.2010 a următorului lider transnistrean.

Centrala Termo-Electrică "Moldovenească" (C.T.E.M.) a fost construită în 1964 în calitate de centrală termo-electrică regională, cu o capacitate de generare de 2520 MW și posibilitatea de a produce energie pe bază de trei tipuri de combustibil: gaze naturale, cărbune și păcură. Este cel mai mare consumator de gaze naturale și cel mai mare producător de energie electrică din Republica Moldova. Fiind situată în regiunea controlată de autoritățile separatiste de la Tiraspol, a fost "privatizată" de acestea (rezultatele privatizării nefiind recunoscute de autoritățile constituționale din Chișinău) și în final a fost procurată de concernul rus "Inter RAO UES". Structura acționariatului: Concernul rus "Inter RAO UES" – 100%.

³ Raportul financiar neauditat al S.A.D. "Gazprom" la data de 30 septembrie 2015, pag.8 <http://www.gazprom.com/f/posts/12/001311/gazprom-ifs-3q2015-en.pdf>

Uzina Metalurgică Moldovenească (U.M.M.) din Râbnia a fost fondată în 1985, iar în 1998 a fost reorganizată de autoritățile autoprocimate din regiunea transnistreană în Societate pe Acțiuni. Este unul din cei mai mari consumatori de energie electrică și gaze naturale din regiunea transnistreană. Capacitatea de producție instalată: 684 000 tone de oțel și 500 000 tone de metal laminat anual⁴. Producția a fost exportată în Federația Rusă, România, Polonia, dar livrată și în Republica Moldova. Structura acționariatului:

- Până în 2004: acționar peste 75% compania “Itera”, Federația Rusă⁵
- Până în 2013: cotele de proprietate se schimbau între mai mulți investitori⁶, însă cota majoritară (peste 50%) era controlată de Alisher Usmanov, prin “Metalloinvest”, Federația Rusă.
- Până în 2015: “Metalloinvest”, Federația Rusă (Alisher Usmanov) – 100%
- Din ianuarie 2015 uzina a fost re-transmisă în proprietatea autorităților din Tiraspol⁷.

Guvernul Republicii Moldova deține multiple roluri în sectorul energetic, și anume:

- Prin intermediul Ministerului Economiei, care este organul central de specialitate în sectorul energetic, elaborează și promovează politicile în domeniul energetic, inclusiv cele ce țin de securitate energetică.
- Este acționar cu pachet de blocaj în cadrul S.A. “Moldovagaz”. În această calitate

deleagă o treime din membrii Consiliului de Observatori (de obicei două persoane din partea Ministerului Economiei) și propune în funcție Președintele Consiliului de Administrație al S.A. “Moldovagaz”.

- Este proprietar a întreprinderilor din sectorul termo-electric (S.A. “Termoelectrica” și S.A. “CET-Nord”), care, pe de o parte sunt cei mai mari consumatori de gaze naturale, iar pe de altă parte generează circa 20% din energia electrică consumată pe malul drept al Nistrului.
- Este proprietar al întreprinderii S.A. Energocom, care deține licență pentru furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate și de furnizare a gazelor naturale la tarife nereglementate. Prin intermediul acestei întreprinderi, începând cu decembrie 2015 se furnizează circa 80% din energia electrică consumată pe teritoriul Republicii Moldova, controlat de autoritățile constituționale.
- Reprezintă Republica Moldova în raport cu alte state. În această calitate se implică în negocierea contractelor ce țin de furnizarea și tranzitarea gazelor naturale. La fel, prin intermediul Ministerului Economiei se implică direct în negocierea contractelor de achiziție a energiei electrice.

⁴ http://www.aommz.com/pls/web/web.main.show?main_id=10&m_id=13

⁵ <http://www.dsnews.ua/politics/art14806>

⁶ <http://www.companion.ua/articles/content?id=152775>

⁷ <https://tv.pgtrk.ru/news/20150130/27990>

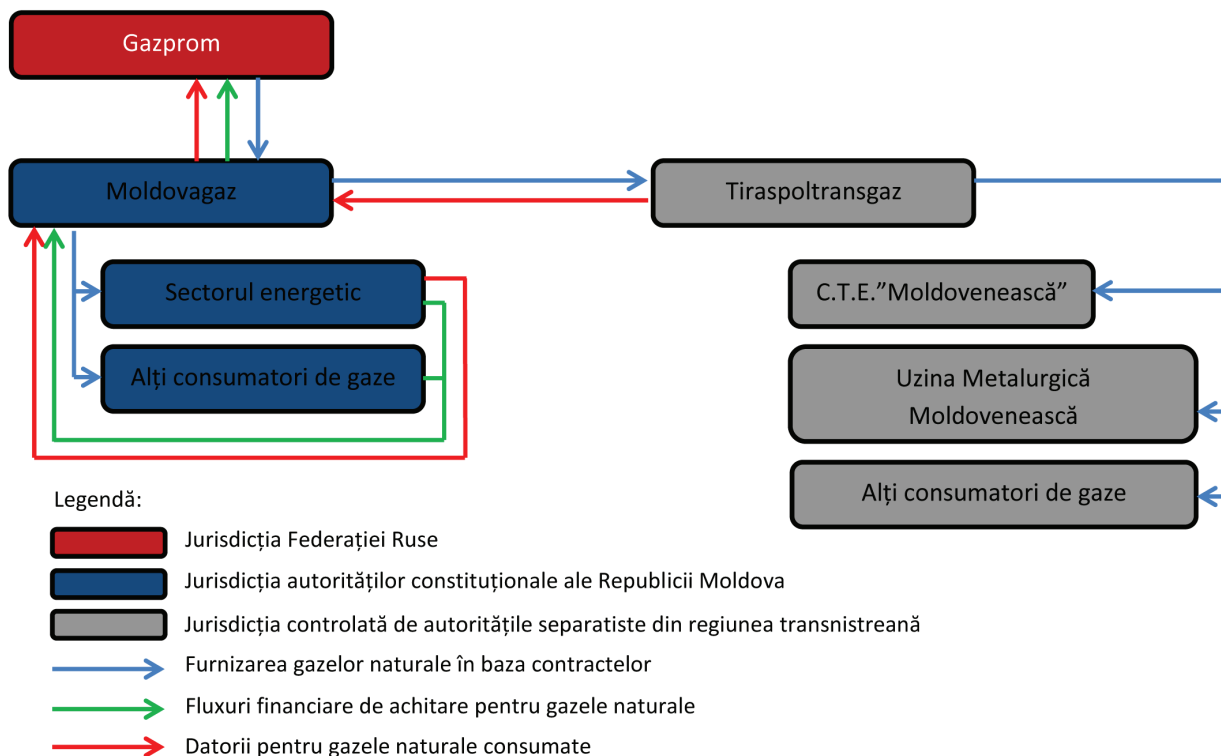
2. Schema contractuală de furnizare a gazelor naturale în Republica Moldova și implicațiile acesteia

Schema contractuală de furnizare a gazelor naturale în Republica Moldova prevede că atât volumele destinate consumului pe malul drept al Nistrului, cât și cele destinate consumului în regiunea transnistreană sunt furnizate de S.A.D. "Gazprom" prin intermediul S.A. "Moldovagaz" (vezi Figura 1). Chiar și înainte de formarea S.A. "Moldovagaz", gazele naturale se furnizau în mod similar – prin compania S.A. "Gazsnabtranzit" care deținea rețelele de gaze naturale, era înregistrată în jurisdicția controlată de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova, și devenea juridic responsabilă pentru achitarea gazelor furnizate inclusiv în regiunea separatistă.

Astfel, S.A.D. "Gazprom" furnizează gaze naturale întreprinderii S.A. "Moldovagaz", care achită doar parțial gazul contractat, diferența acumulându-se sub forma de datorii. La rândul său, S.A. "Moldovagaz" furnizează gaze naturale atât în jurisdicția autorităților constituționale ale Republicii Moldova, cât și în jurisdicția controlată de autoritățile separatiste⁸. Și dacă pe partea dreaptă a Nistrului consumul de gaze preponderent se achită, cu excepția datoriilor mari ai sectorului energetic, atunci partea transnistreană în general

⁸ Secțiunea 2.4 explică de ce dintre consumatorii malului stâng am evidențiat C.T.E. "Moldovenească", Uzina Metalurgică Moldovenească și Combinatul de Ciment din Râbnița

Figura 1. Schema contractuală de furnizare și achitare a gazelor naturale livrate în Republica Moldova

nu achită nimic pentru gazele naturale furnizate în regiune⁹.

Într-o situație clasică, respectiva schemă contractuală ar echivala cu furnizarea prin intermediul unui distribuitor autorizat. Însă în cazul Republicii Moldova aceasta are multiple consecințe negative (vezi secțiunile următoare), care se datorează acțiunii a doi factori majori:

- Jurisdicția nerecunoscută a autorităților din regiunea transnistreană și imposibilitatea exercitării puterii de către autoritățile constituționale ale Republicii Moldova pe teritoriul controlat de autoritățile separatiste;
- Achitățile parțiale pentru consumul de gaze naturale pe malul drept al Nistrului și neachitățile pentru consumul din regiunea transnistreană. Către 19.10.2016 S.A. "Moldovagaz" a acumulat un stoc de datorii față de S.A.D. "Gazprom" în mărime de peste 5,25 miliarde dolari SUA, peste 90% fiind aferente consumului de gaze naturale pe malul stâng al Nistrului¹⁰. Suplimentar, S.A. "Moldovagaz" mai este datoare circa 1,2 miliarde dolari SUA companiei S.R.L. "Factoring-Finans", care este o subsidiară a S.A.D. "Gazprom", pentru o datorie cesionată în 2005¹¹. Prin urmare, conform actelor de verificare între S.A. "Moldovagaz" și S.A.D. "Gazprom", către 19.10.2016, datoriile totale pentru gazele naturale consumate în Republica Moldova (ambele maluri) au constituit aproape 6,5 miliarde dolari SUA.

2.1. Legalizarea datoriilor aferente regiunii transnistrene

Schema contractuală prezentată mai sus presupune că S.A. "Moldovagaz" preia asupra sa povara datoriilor

pentru gazele livrate în regiunea separatistă din stânga Nistrului. Deci, S.A.D. "Gazprom" deține datorii ale S.A. "Moldovagaz", iar ultima deține datoriile S.R.L. "Tiraspoltransgaz" sau S.R.L. "Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie"¹². Însă nici una din cele două întreprinderi din stânga Nistrului nu face parte din vreun spațiu juridic recunoscut la nivel internațional, fiind înregistrate doar de autoritățile separatiste. Din punct de vedere juridic, creanțele în raport cu aceste întreprinderi echivalează cu creanțe în raport cu o entitate înregistrată doar de autoritățile autoproclamate ale Statului Islamic. De fapt, rapoartele anuale ale S.A. "Moldovagaz" (bilanțul, contul de profit și pierderi, etc.), aprobate de acționari și publicate, nici nu reflectă relațiile comerciale cu aceste întreprinderi. Astfel, pe de o parte, în raportarea corporativă S.A.D. "Gazprom" reflectă deținerea creanțelor față de S.A. "Moldovagaz" în valoare de peste 5 miliarde de dolari, pe de altă parte reprezentanții concernului rus aprobă spre publicare rapoartele S.A. "Moldovagaz" fără reflectarea acestor datorii.

Aspectele juridice fac ca și din punct de vedere economic să existe o diferență enormă între creanțele deținute de S.A.D. "Gazprom" și cele deținute de S.A. "Moldovagaz". Concernul rus deține datorii ale S.A. "Moldovagaz" – agent economic real într-un spațiu juridic recunoscut internațional, deținând active care pot fi urmărite și recuperate de creditor. Printre activele S.A. "Moldovagaz" se numără și cote-părți ale societăților fice (întreprinderea de transport S.R.L. "Moldovatransgaz" și întreprinderi de distribuție), la bilanțul cărora se află obiecte reale de infrastructură (rețelele de transport și distribuție de gaze). Astfel, S.A.D. "Gazprom" deține datorii acoperite, cel puțin parțial, cu active reale. Pe de altă parte, S.A. "Moldovagaz" deține datorii ale unor entități în afara vreunui spațiu juridic recunoscut, recuperarea acestora fiind extrem de dubioasă, dacă nu imposibilă, respectiv valoarea economică reală a acestor creanțe tinde spre zero. Fostul lider

⁹ Modul de achitare a gazelor în regiunea transnistreană va fi explicat detaliat în secțiunea 2.3

¹⁰ Protocolul celei de-a XIV-a ședințe a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economică, pag.8 (http://mec.gov.md/sites/default/files/protokol_rm-rf_29.11.16.pdf)

¹¹ Raportul trimestrial al S.A.D. "Gazprom" pentru Q4/2005, pag. 47 http://www.gazprom.ru/f/posts/91/747099/repiv_2005.doc

¹² Potrivit deciziei nr. 723 din 13.10.2005 a liderului auto-proclamatei rmn: <http://pravopmr.ru/View.aspx?id=civm3Pk1omA9Exjput74jg%3D%3D>

al autorităților separatiste, Igor Smirnov, declara direct că nu recunoaște vreo datorie pentru gazele naturale consumate în regiunea transnistreană și că juridic vorbind este o datorie a S.A. "Moldovagaz" față de S.A.D. "Gazprom" – respectiv, potrivit lui, datoria trebuie soluționată între părți.

Schema contractuală existentă de jure aduce niște datorii formate în jurisdicția necontrolată de autoritățile constituționale din Chișinău în spațiul juridic al Republicii Moldova, ceea ce face ca respectivelor datorii să le poată fi aplicate mecanisme juridice internaționale, inclusiv arbitraj. De facto, S.A. "Moldovagaz" prestează un serviciu de legalizare a sponsorizării de către S.A.D. "Gazprom" a autorităților și consumatorilor din regiunea transnistreană, preluând datoria asupra sa. Mai mult ca atât, S.A. "Moldovagaz" prestează acest serviciu de legalizare nu doar în raport cu activitatea de furnizare a gazelor naturale, ci și în raport cu activitatea de tranzitare a gazelor naturale prin regiunea separatistă. Este probabil un caz unic, când serviciile de legalizare se prestează nu contra plată, ci contra asumării unui cost.

2.2. Repartizarea datoriilor între malul stâng și malul drept se face în contabilitatea S.A. "Moldovagaz"

O altă consecință a implementării schemei contractuale descrise mai sus este faptul că separarea datoriei S.A. "Moldovagaz" față de S.A.D. "Gazprom" în datorie aferentă consumului pe malul drept și cea aferentă consumului malului stâng se face în contabilitatea S.A. "Moldovagaz". Astfel, atunci când autoritățile statului și decidenții politici vorbesc despre datoriile pentru gaze naturale, cifrele cu care operează sunt rezultatul unui calcul intern din contabilitatea S.A. "Moldovagaz", iar partea ce ține de datoria malului stâng nici măcar nu este inclusă în rapoartele financiare publicate de companie.

În pofida faptului că subiectul datoriilor pentru gazele naturale este unul de importanță majoră și face parte

inclusiv din agenda de discuții la cel mai înalt nivel între Guvernele Republicii Moldova și a Federației Ruse, acumularea și stingerea datoriilor respective niciodată nu a fost supusă unui control extern specializat. Totodată, managementul corporativ în cadrul S.A. "Moldovagaz" ridică multiple semne de întrebare (vezi capitolul 3 din studiu), inclusiv prestația Guvernului în calitate de acționar, de aceea este iminent ca această verificare să fie efectuată de o instituție terță, spre exemplu Curtea de Conturi.

Amintim, că anterior, inclusiv până la formarea S.A. "Moldovagaz", au fost semnalate mai multe nereguli legate contabilizarea datoriilor pentru gazele naturale pe ambele maluri – atât acumularea, cât și stingerea acestora. Spre exemplu, în studiul "Industria gazului în Republica Moldova: povara ignoranței și costul erorilor"¹³, publicat în 2007, experții IDIS "Viitorul" au evidențiat următoarele aspecte că doar pentru anul 1994, datoria pentru gazele naturale a fost artificial umflată cu peste 150 milioane dolari SUA. La fel, acest studiu arată că în 1995, la formarea S.A. moldo-ruse de tip închis "Gazsnabtranzit" (în baza căreia ulterior s-a format S.A. "Moldovagaz"), repartizarea cotelor de proprietate între Î.R.G.M. "Moldovatrangaz" (pe malul drept al Nistrului) și D.R.G.M. "Tiraspoltrangaz" (în partea stângă a Nistrului) s-a făcut astfel încât patrimoniul din dreapta Nistrului a fost utilizat parțial pentru stingerea datoriilor pentru gazele consumate în stânga Nistrului.

Suplimentar, la cele expuse în studiul sus-menționat, adăugăm că și la formarea S.A. "Moldovagaz", partea moldovenească a participat prin vărsarea în capitalul social a patrimoniului, iar S.A.D. "Gazprom" a contribuit prin stingerea datoriilor (debt-to-equity swap). Doar că, în baza datelor disponibile, din nou, patrimoniul de pe malul drept al Nistrului a fost utilizat pentru stingerea datoriilor pentru gazele consumate pe malul stâng. Astfel, infrastructura a fost inclusă în capitalul social al S.A. "Moldovagaz"

¹³ [Studiul "Industria gazului în Republica Moldova: povara ignoranței și costul erorilor", IDIS "Viitorul", 2007](#)

chiar la momentul constituirii (23.10.1998), pe când S.A.D.”Gazprom” și-a vărsat contribuția la 01 iulie 2001, cu o întârziere de aproape 3 ani (vezi Anexa 1). Pe parcursul acestei perioade, nu doar a rămas în vigoare datoria S.A.”Moldovagaz” către S.A.D.”Gazprom”, aferentă cotei nevărsate, dar s-au calculat și penalități aferente acestei datorii. Mai mult ca atât, conform actului de verificare a achitărilor reciproce între S.A.”Moldovagaz” și S.A.D.”Gazprom”, la data de 01.07.2001 (vezi Anexa 1), vărsarea cotei S.A.D.”Gazprom” s-a efectuat din contul stingerii datoriei aferente consumului de gaze naturale din anul 1997, datoria între S.A.”Moldovagaz” și S.A.D.”Gazprom” fiind reflectată integral, pentru ambele maluri. Totodată, către acel moment, datoriile din anul 1997 aferente consumului de gaze pe malul drept al Nistrului au fost deja achitate (vezi Anexa 2). Prin urmare, nu este clar ce datorii au fost stinse în contabilitatea S.A.”Moldovagaz” în urma acestei tranzacții – din nou, ar putea fi vorba și de datorii aferente consumului de gaze din regiunea transnistreană.

Un alt exemplu relevant în acest sens îl constituie achitarea datoriilor acumulate în perioada 1994-1996 prin emisia obligațiunilor de împrumut de stat. Pe 26.12.1996, prin Hotărârea nr.1062, Parlamentul a ratificat Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și S.A.D.”Gazprom” privind principiile de reglementare a datoriilor Republicii Moldova pentru gazele naturale livrate în anii 1994-1996. În baza acesteia, prin Hotărârea de Guvern nr.275 din 21.03.1997¹⁴, Ministerul Finanțelor a fost împuternicit să efectueze emisia obligațiunilor de împrumut extern de stat în sumă de 140 milioane dolari SUA. Conform actelor de verificare a decontărilor reciproce la situația din 01.01.1998 (vezi Anexa 3), suma respectivă a fost atribuită stingerii datoriilor pentru anul 1995. Observăm din nou, că în relațiile dintre întreprinderile din Republica Moldova (Concernul ”Moldova-gaz” și S.A.Î.”Gazsnabtranzit”) și S.A.D.”Gazprom” evidența

datoriei se duce integral pentru ambele maluri. Pe de altă parte, conform Informației generalizatoare privind achitarea datoriilor pentru gaze naturale față de S.A.D.”Gazprom” (vezi Anexa 4), în anul 1995, consumatorilor de pe malul drept al Nistrului le-au fost livrate gaze naturale în valoare totală de doar 102 milioane dolari, și tot în acel an au fost stinse datorii aferente consumului pe malul drept în mărime de 72 milioane dolari (deși nu cunoaștem la stingerea datoriilor cărui an au fost atribuite respectivele achitări). Celelalte datorii aferente anului 1995 țineau de gazele naturale consumate în regiunea transnistreană. Astfel, cel puțin circa 38 milioane dolari din achitarea efectuată prin obligațiunile emise de Guvernul Republicii Moldova, au fost utilizate la stingerea unei datorii inexistente pe malul drept al Nistrului – cel mai probabil stingându-se datoria acumulată în regiunea transnistreană.

La fel, analizând structura datoriilor și penalităților aferente respectivelor datorii (vezi Anexa 5), se constată că pentru fiecare dolar al datoriei acumulate pe malul drept al Nistrului s-au calculat în mediu 1,29 dolari penalități. Pe de altă parte, în cazul datoriilor aferente consumului de gaze în regiunea transnistreană, penalitatea calculată reprezintă doar 0,70 dolari pentru fiecare dolar al datoriei acumulate. Și acestea în contextul când consumatorii de pe malul drept își achitau regulat facturile, iar din partea stângă a Nistrului achitări practic nu au fost.

Toate aceste episoade trebuie să constituie obiectul unui control specializat, în urma căruia să fie stabilite cuantumul corecte ale datoriilor acumulate pe cele două maluri. Alte aspecte legate de managementul corporativ al S.A.”Moldovagaz” și a implicațiilor acestuia, vor fi tratate în capitoul 3 al prezentului studiu.

2.3. Finanțarea separatismului sub formula ”datorii pentru gaze”

Lăsând la o parte aspectele juridice legate de datoriile pe lanțul S.R.L.”Tiraspoltransgaz”-

¹⁴ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=300683>

S.A. "Moldovagaz" - S.A.D. "Gazprom", din punct de vedere economic, furnizarea gazului respectiv fără recuperarea contravalorii acestuia reprezintă de fapt o finanțare, sau, cu alte cuvinte, o subvenție. Astfel, utilizând schema contractuală descrisă mai sus, S.A.D. "Gazprom", prin intermediul S.A. "Moldovagaz", a finanțat regimul separatist de la Tiraspol cu circa 6 miliarde dolari SUA pe toată perioada existenței respectivului regim, până la sfârșitul anului 2016. Această finanțare a fost valorificată în două forme:

- acoperirea directă a obligațiilor sociale ale autorităților autoproclamatei rmn
- subsidii pentru consumatorii din regiune – atât consumatorii casnici, cât și persoanele juridice, inclusiv întreprinderile industriale mari, energofage.

2.3.1. Transformarea "datoriei pentru gaze" în mijloace "bugetare" ale autorităților separatiste

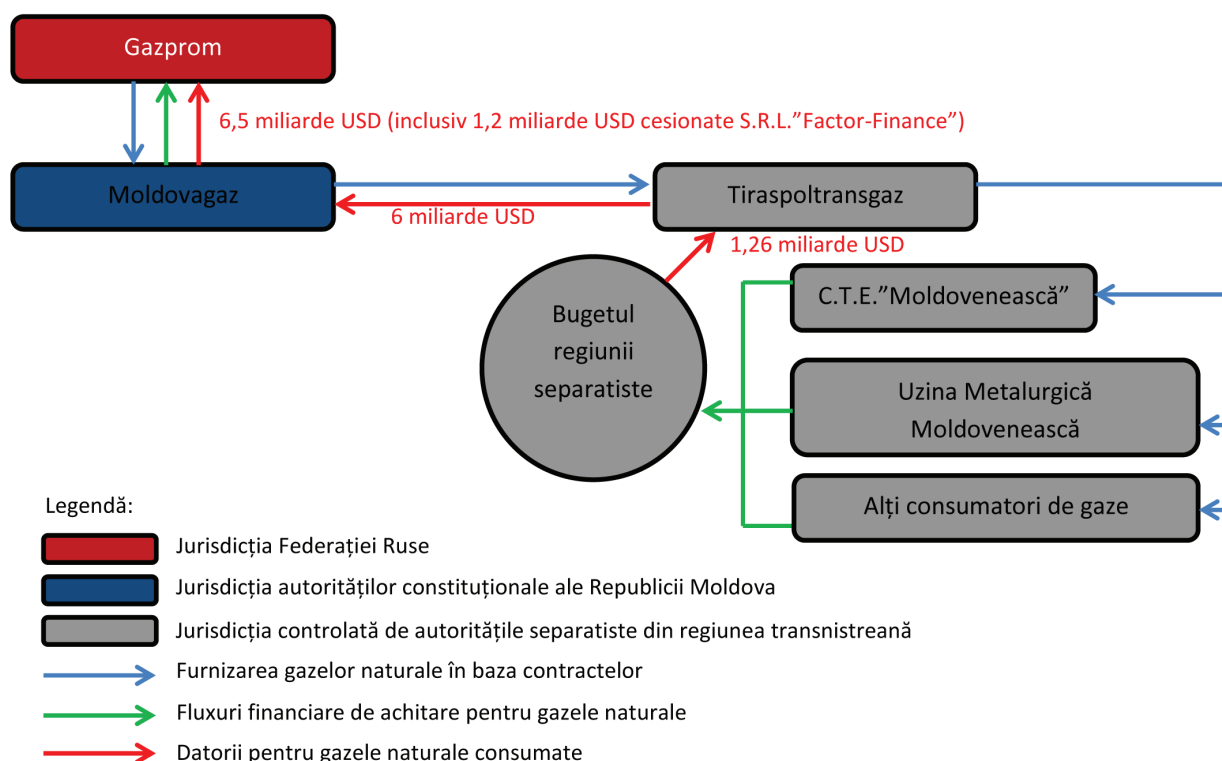
Autoritățile separatiste deschis tratează "datoriile pentru gaze" drept sursă de finanțare a bugetului regiunii. Astfel, începând cu anul 2007, prin

decretul liderului de la Tiraspol¹⁵ a fost pusă în aplicare o nouă schemă de achitare a facturilor pentru gazele naturale (vezi mai jos).

Astfel, banii achitați de consumatorii din stânga Nistrului, în baza tarifelor stabilite în regiune (vezi secțiunea 2.3.2), nu ajung în contul întreprinderii care prestează serviciul, ci sunt transferați într-un cont special, accesat direct de administrația separatistă ca și cont bugetar. Totodată, "bugetul" regiunii separatiste înregistrează o datorie față de furnizor (în diferite perioade rolul acestuia fiind exercitat fie de S.R.L. "Tiraspoltransgaz", fie de S.R.L. "Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie"). În așa mod, către 01.01.2017, din cele aproximativ 6 miliarde dolari SUA "datorie pentru gazele naturale consumate în stânga Nistrului", circa 1,26 miliarde au ajuns direct în conturile "bugetului" administrației separatiste. Această cifră este mai mare ca PIB-ul anual al regiunii și constituie 35.3%

¹⁵ Potrivit deciziei nr. 163-3-IV din 22.01.2007 a liderului autoproclamatei rmn: <http://zakon-pmr.com/DetailDoc.aspx?document=61208>

Figura 2. Schema de convertire a "datoriei pentru gaze" în fonduri bugetare ale autorităților separatiste

din cheltuielile totale ale bugetului regiunii pentru cei 10 ani în care funcționează respectiva schemă, și anume perioada 2007-2016 (vezi figura 3). Doar în anul 2009, autoritățile separatiste au utilizat peste 180 milioane dolari SUA pentru finanțarea obligațiilor sale sociale, creditându-se din "contul de gaze". Această sumă a constituit peste 55% din cheltuielile "bugetului rmn" pentru acel an.

Prin urmare, prin intermediul relațiilor pe lanțul "bugetul" autoproclamatei rmn – furnizorul de gaze din stânga Nistrului – S.A."Moldovagaz" – S.A.D."Gazprom", circa 1,26 miliarde dolari SUA din "datoria pentru gazele naturale" au devenit nu altceva decât o subvenție directă a bugetului regiunii separatiste, sau, de facto, o finanțare din partea S.A.D."Gazprom" a separatismului în Republica Moldova, în baza acordului semnat de managementul S.A."Moldovagaz"¹⁶ și cu acceptul tacit al autorităților de la Chișinău.

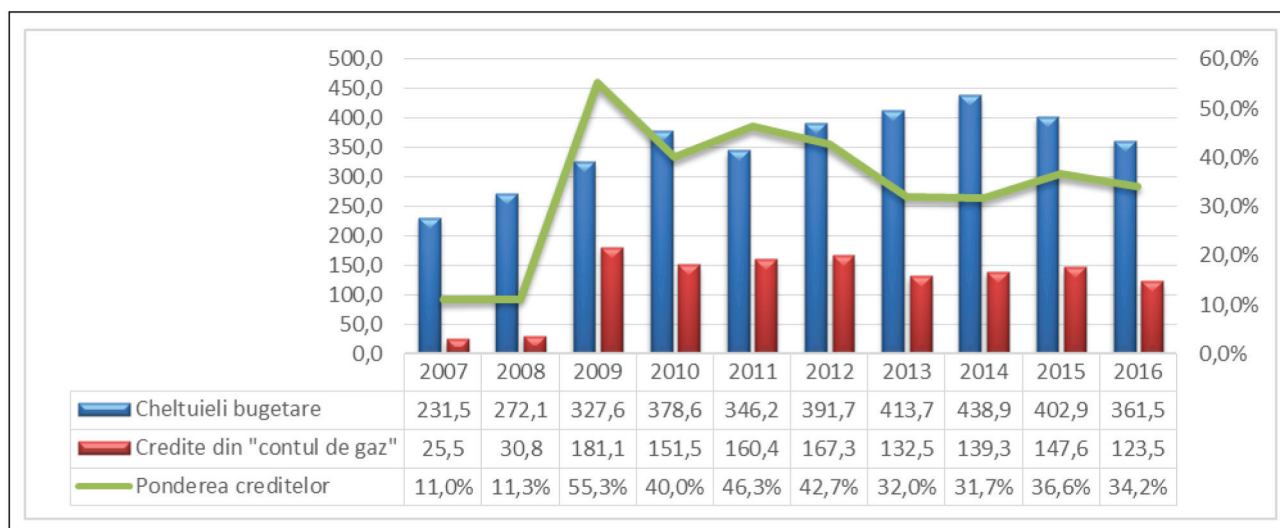
2.3.2. "Datoria pentru gaze" ca subvenție pentru consumatorii din regiunea separatistă

Cealaltă parte a datoriei aferente consumului de gaze în regiunea transnistreană, circa 4,7 miliarde

dolari SUA, s-a acumulat datorită subvenționării costului gazului pentru consumatorii din regiunea transnistreană. Această sumă s-a format din diferența între valoarea gazelor naturale contractate de S.R.L."Tiraspoltransgaz" de la S.A."Moldovagaz" și banii efectiv acumulați de la consumatori, în baza tarifelor stabilite în regiunea separatistă. De notat că gaze naturale se furnizează consumatorilor din stânga Nistrului în baza unor tarife stabilite de autoritățile autoproclamate de la Tiraspol. Până la sfârșitul anului 2012 tarifele erau stabilite de pretinsul președinte al autoproclamatei rmn, iar din ianuarie 2013 aceste competențe au fost preluate de pretinsul guvern instaurat în regiunea transnistreană¹⁷.

Indiferent de entitatea care stabilea respectivele tarife, acestea întotdeauna au fost puternic subvenționate. Spre exemplu, în anul 2014 prețul de import al gazelor constituia 370 USD/1000 m³, iar tarifele pentru populație erau de 50-70 USD/1000 m³, în funcție de consum¹⁸. În prezent, tarifele pentru gazele naturale livrate consumatorilor finali sunt între 58 și 100 dolari SUA pentru 1000 metri cubi, în funcție de consum¹⁹.

Figura 3. Evoluția datoriei aferente "contului special" și ponderea acesteia în cheltuielile bugetului regional

¹⁶ <https://www.rise.md/contract-confidential-imperiul-gazprom-in-moldova/>

¹⁷ <http://pravopmr.ru/View.aspx?id=JL%2bvDrXatqvlxczR2wrGbw%3d%3d>

¹⁸ <http://novostipmr.com/ru/news/14-06-30/vitaliy-ulitka-tarify-na-gazosnabzhenie-teplosnabzhenie-i>

¹⁹ <http://bit.ly/2IVULoc>

Astfel, la începutul anului 2007, datoria aferentă consumului de gaze naturale pe malul stâng al Nistrului, exclusiv cele cesionate S.R.L. "Factoring Finans", a constituit circa 600 milioane dolari SUA (estimat în baza datelor publicate de S.A. "Moldovagaz"²⁰). Către 19.10.2016, datoria pentru gazele consumate în regiunea separatistă a constituit deja 4,78 miliarde dolari SUA (estimat în baza datelor din Procesul-Verbal al ședinței a 14-a a Comisiei Interguvernamentale privind cooperarea economică între Republica Moldova și Federația Rusă²¹). Prin urmare, în mai puțin de 10 ani, datoria pentru gazele consumate în partea stângă a Nistrului a crescut cu circa 4,18 miliarde dolari, inclusiv suma "împrumutată" de autoritățile separatiste prin "contul special" de 1,26 miliarde dolari SUA. Asumând că soldul mijloacelor disponibile în respectivul "cont special" este neglijabil comparativ cu sumele menționate, estimăm că, în mediu, tarifele aplicate în stânga Nistrului în perioada 2007-2016, au acoperit costul gazelor doar în proporție de circa 30%.

2.4. Investitorii ruși – principalii beneficiari ai prețurilor subvenționate

După cum am explicat în secțiunea 2.3.2, chiar începând cu anii '90 ai secolului trecut, consumatorii din regiunea transnistreană au beneficiat de prețuri puternic subvenționate la gazele naturale. Analizând mai detaliat cine au fost principalii beneficiari ai situației respective, concluzionăm că acestea au fost marile întreprinderi industriale din regiune. În această secțiune ne propunem să analizăm situația la două dintre aceste întreprinderi: C.T.E. "Moldovenească" din or. Dnestrovsk și Uzina Metalurgică Moldovenească (U.M.M.) din Râbnița.

Aceste întreprinderi au câteva caracteristici în comun:

- Sunt energofage, cu alte cuvinte consumă multă energie, fie direct sub formă de gaze naturale, fie sub formă de energie electrică;
- Cea mai mare parte a producției acestor întreprinderi se vinde în afara regiunii transnistrene, o bună parte chiar în Republica Moldova;
- Perioade îndelungate de timp au fost controlate de capital rusesc, una din ele fiind controlată și în prezent de investitori ruși.

Menționăm că în regiunea transnistreană mai sunt întreprinderi cu consum relativ înalt de energie, precum de exemplu fabrica de textile "Tirotex", uzina de ciment din Râbnița, și altele, însă consumul acestora este mult mai mic comparativ cu cei doi giganti menționați. Beneficiind de gaze naturale la costuri subvenționate, respectivele întreprinderi aveau avantaje competitive esențiale comparativ cu concurenții din regiune, însă își vindeau producția la prețuri de piață, inclusiv la export, încasând valută forte. Din afirmațiile pretinsului ex-președinte al regiunii, E.Șevciuk, chiar și după majorarea tarifelor operată în 2013, tarifele la gaze naturale pentru întreprinderile transnistrene au fost de 2 ori mai mici comparativ cu tarifele din Ucraina sau Republica Moldova²².

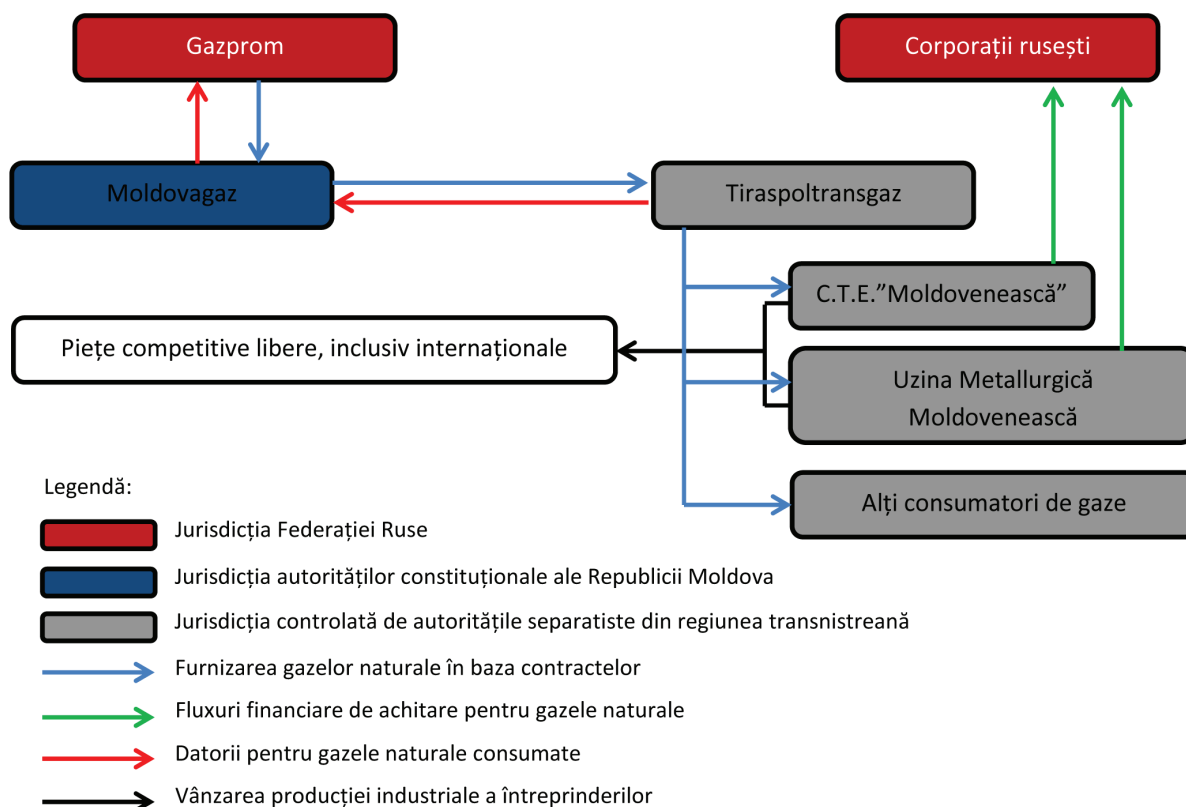
Astfel, subvențiile, care au fost obținute de aceste întreprinderi prin intermediul gazelor naturale rusești, au fost convertite în venituri reale, inclusiv în valută forte, din vânzarea producției acestor întreprinderi (vezi Figura 4). La fel, menționăm că băncile din regiunea transnistreană nu au conturi valutare corespondente cu băncile străine, prin urmare încasările valutare din exportul mărfii se realizează prin sistemul bancar al Republicii Moldova.

²⁰ <http://www.moldovagaz.md/userfiles/file/presa-ubitki.pdf> coroborat cu <http://www.moldovagaz.md/news/ru/2009/may/article45>

²¹ http://mec.gov.md/sites/default/files/protokol_rm_rf_29.11.16.pdf, pag.8

²² <http://president.gospmr.ru/ru/news/press-konferenciya-prezidenta-pridnestrovyya-evgeniya-shevchuka>

Figura 4. Recuperarea parțială a contravalorii gazelor naturale de investitorii din Federația Rusă

Mai jos ne vom referi mai detaliat la fiecare din întreprinderile menționate.

2.4.1. Centrala Termo-Electrică "Moldovenească"

Cum am descris în Capitolul 1, C.T.E. "Moldovenească" este deținută în proporție de 100% de concernul rus Inter RAO UES. Centrala este principalul consumator de gaze naturale din stânga Nistrului, utilizându-le drept sursă de bază la producerea energiei electrice. Conform informației publicate de pretinsul guvern al rmn²³, din 2006 și până la mijlocul anului 2016, C.T.E. "Moldovenească" a achitat între 28% (în perioada ianuarie-martie 2012) până la 68% (în perioada ianuarie-iunie 2016) din costul real al gazelor naturale.

Potrivit informațiilor publicate de C.T.E. "Moldovenească"²⁴, doar în perioada 2012-2015 au fost produși 15'922,8 mln kWh de energie electrică

(vezi Tabelul 1). Luând ca bază un consum mediu estimativ de 0,3 metri cubi de gaze naturale pentru producerea a 1 kWh de energie electrică²⁵, dar și faptul că în 2013 centrala a funcționat parțial și în baza cărbunelui, obținem că doar în 4 ani centrala a consumat aproape 4,6 miliarde metri cubi de gaze naturale.

În rezultat, numai în perioada 2012-2015, costul gazului utilizat de C.T.E. „Moldovenească” se apropie de 1,6 miliarde dolari SUA, contribuind astfel la majorarea datoriilor S.A. "Moldovagaz" față de concernul Gazprom. Având în vedere disponibilitatea limitată a datelor privind volumele energiei electrice produse și a combustibilului utilizat, am putut estima contribuția C.T.E. "Moldovenească" la acumularea datoriilor pentru gazele naturale doar în limita perioadei

²³ <http://gov-pmr.org/item/7269>

²⁴ <http://moldgres.com/press-release>

²⁵ <http://anre.md/ro/content/anre-face-unele-preciz%C4%83ri-cu-privire-la-pre%C5%A3ul-de-achizi%C5%A3ie-energiei-electrice-importate>

Tabelul 1. Costul gazelor naturale consumate de C.T.E. "Moldovenească" în 2012-2015

INDICATOR	2012	2013	2014	2015	TOTAL
Energie produsă, mln kWh	4 375,0	3 044,5	3 893,0	4 610,4	15 922,8
Pondere gaz în total materie primă, %	98,98%	76,12%	99,67%	99,77%	-
Gaz utilizat (estimativ), mln m3.	1 312,2	702,3	1 175,8	1 393,9	4 584,2
Prețul mediu, USD/1000 m3	388	370	368	243	-
Costul total al gazului, mln USD	518,9	265,2	445,3	341,2	1 570,7

2010-2015. În acești 6 ani centrala a consumat aproximativ 7,2 miliarde metri cubi de gaze naturale, ceea ce a condus la creșterea datoriei S.A."Moldovagaz" față de S.A.D."Gazprom" cu 2,36 miliarde dolari SUA.

Totodată, în baza rapoartelor financiare ale "Inter RAO UES", în perioada 2008-2015, doar prin intermediul C.T.E."Moldovenească" investitorii ruși au realizat un profit de 291,8 milioane dolari SUA²⁶. Menționăm că în anii 2007-2009 C.T.E."Moldovenească" a exportat energie electrică în România, prin intermediul unei companii interpușe²⁷. Gazele naturale consumate pentru producerea acestei energii la fel nu au fost achitate, contribuind, pe de o parte, la finanțarea autorităților separatiste, iar pe de altă parte – la creșterea poverii datoriilor S.A."Moldovagaz" față de S.A.D."Gazprom". Totodată, exportul respectiv nu se putea realiza fără a fi facilitat de autoritățile din Chișinău (confirmarea originii, procedurile vamale, intermedierea bancară a încasărilor valutare, etc.).

2.4.2. Uzina Metalurgică Moldovenească din Râbnîța

În mod similar, în cazul Uzinei Metalurgice Moldovenești (U.M.M.), autoritățile din stânga Nistrului au stabilit tarife subvenționate, uneori recurgând chiar la dispoziții secretizate în acest

sens. Astfel, potrivit dispoziției nr.580p din 05 iulie 2013 a pretinsului guvern al rmn (vezi Anexa 6), prețul gazelor naturale livrate U.M.M. s-a stabilit la nivel de 42 dolari SUA pentru 1000 metri cubi, sau doar 11,5% din costul real, care în acea perioadă a fost de 364 dolari SUA pentru 1000 metri cubi. Mai mult ca atât, conform respectivei dispoziții, U.M.M. a fost scutită de achitarea și a acestui preț derizoriu. Menționăm că, după cum am descris în Capitolul 1, în perioada 2005-2015 uzina făcea parte din holdingul "MetalloInvest" din Federația Rusă, controlat de omul de afaceri Alisher Usmanov.

Uzina Metalurgică Moldovenească din Râbnîța a publicat volumele producției fabricate pentru anii 2000-2016²⁸. Totuși, având în vedere lipsa datelor privind volumele energiei și gazelor naturale consumate în procesul de producție al U.M.M., nu am putut estima contribuția uzinei respective la acumularea datoriilor S.A."Moldovagaz" față de S.A.D."Gazprom". În schimb, conform datelor publicate de așa-numita bancă centrală a rmn, în perioada 2007-2015 uzina a realizat vânzări de peste 2,3 miliarde dolari SUA²⁹ (vezi Tabelul 2).

Totodată, comparând volumele producției fabricate în fiecare an cu volumul vânzărilor, am constatat că prețurile medii de vânzare au fost semnificativ mai joase comparativ cu prețurile de piață. De

²⁶ Estimată în baza rapoartelor anuale ale "Inter RAO UES", reieșind din cuantumul costurilor fixe anuale de 33,1 milioane dolari SUA, calculate în baza raportului financiar al C.T.E."Moldovenească" pentru 9 luni ale anului 2014.

²⁷ <http://www.mgres.com/index.php?year=2007#20070717>

²⁸ http://www.aommz.com/pls/web/web.main.show?main_id=10&m_id=13

²⁹ Sursa: publicația periodică „Vestnik” a pretinsei bănci centrale din stânga Nistrului. Notă: această statistică reflectă doar volumul vânzărilor în afara autoproclamatei rmn.

Tabelul 2. Volumul exportului Uzinei Metalurgice Moldovenești în 2007-2015

Anii	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Export U.M.M., mln USD	474,4	573,5	208,2	146,4	226,5	230,0	114,6	227,9	130,4	2 331,9

exemplu, vânzările înregistrate de U.M.M în anul 2009 au constituit 208,2 milioane dolari SUA, pe când valoarea de piață a producției fabricate în acel an a fost de 366,9 milioane dolari SUA, marja fiind de 76%. Analogic, vânzările uzinei în anul 2015 au fost de 130,4 milioane dolari SUA, iar valoarea producției la prețurile de piață a fost de 246,3 milioane dolari SUA, marja constituind 89%. Marja medie ponderată calculată în acest fel pentru perioada 2009-2015 a constituit 65%. Presupunem că această marjă se explică prin faptul că U.M.M. își vindea producția prin intermediul unor traderi afiliați grupului "Metalloinvest", unde grupul lăsa cea mai mare parte a profiturilor. Pornind de la această ipoteză, precum și aplicând prețurile de piață din Ucraina³⁰ la volumele anuale a producției fabricate de uzină, am estimat că în perioada 2007-2015, profitul aferent producției U.M.M., acumulat la traderi, a constituit peste 1,5 miliarde dolari SUA.

În baza celor descrise mai sus, estimăm că, doar în perioada 2007-2015, business-ul rus, care controla C.T.E."Moldovenească" și Uzina Metalurgică Moldovenească, a obținut profituri de circa 1,8 miliarde dolari SUA în baza tarifelor subvenționate, în timp ce costul gazului natural consumat în procesul de producție se acumula ca datorie a S.A."Moldovagaz" față de concernul "Gazprom".

2.4.3. Ipoteză privind dezlegarea "misterului" creanțelor concesionate către S.R.L."Factoring-Finans"

La data de 01.12.2005 S.A.R. "Gazprom" semnează contractul de cesiune nr. 8F.F.-2005, prin care cesează creanța în mărime de circa 1,2 miliarde dolari SUA în favoarea S.R.L."Factoring-Finans".

În acest context menționăm următoarele aspecte:

- S.R.L."Factoring-Finans" este controlată de S.A.D."Gazprom" prin intermediul companiei-fice a acestuia – "Gazprom InvestHolding"³¹.
- La momentul creării S.R.L."Factoring-Finans", director general al "Gazprom InvestHolding" a fost Alisher Usmanov, care controlează și concernul rus "MetalloInvest"³².
- În perioada 2005-2014, concernul "MetalloInvest", controlat de Alisher Usmanov a deținut pachetul majoritar (iar în perioada 2013-2014 chiar controlul total) al Uzinei Metalurgice Moldovenești, situate în partea stângă a Nistrului (vezi referințele din Capitolul 1).

Astfel, un concern rus, S.A.D."Gazprom", prin gaze naturale livrate de facto gratuit, a creditat activitatea U.M.M., iar alt concern rus, "MetalloInvest", aparent, a încasat profituri grase beneficiind de respectiva subvenție. În acest context, presupunem că tranzacția privind cesionarea creanțelor reprezintă nu altceva decât recuperarea de către S.A.D."Gazprom" de la concernul "MetalloInvest" a contravalorii gazelor naturale livrate în regiunea transnistreană. Cu alte cuvinte, presupunem că, doar în perioada 2007-2015, concernul rus "MetalloInvest" a realizat prin intermediul U.M.M. un profit de cel puțin 1,5 miliarde dolari SUA, iar între timp a achitat integral S.A.D."Gazprom" contravaloarea creanțelor cesionate, circa 1,2 miliarde USD³³, pe când S.A."Moldovagaz" a rămas datoare S.R.L."Factoring-Finans" cu circa 1,2 miliarde dolari SUA (vezi Figura 5).

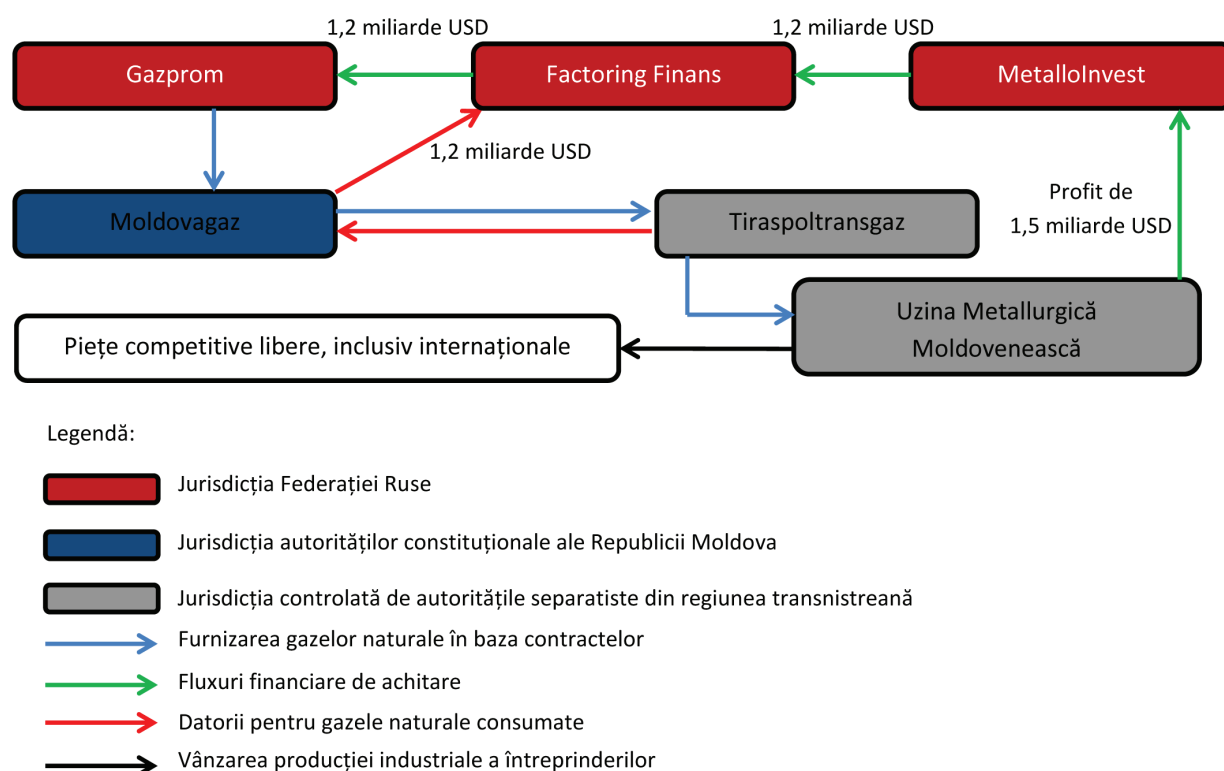
³⁰ www.metalika.ua

³¹ <http://www.vedomosti.ru/business/articles/2014/10/16/alisher-usmanov-osvobozhden-ot-dolzhnosti>

³² <http://www.metalloinvest.com/en/about/governance/founder/>

³³ <http://www.gazprom.ru/f/posts/91/747099/financial-report-rus-2005.pdf>, la pagina 39 se menționează că S.R.L."Factoring-Finans" a achitat integral valoarea creanțelor cesionate.

Figura 5. Ipoteză privind rolul S.R.L. "Factoring Finans" la achitarea datoriilor pentru gazele naturale consumate în regiunea transnistreană

Întru confirmarea acestei ipoteze vine și faptul că imediat după plecarea Dlui Alisher Usmanov din conducerea "Gazprom Investholding" (octombrie 2014)³⁴, prin care S.A.D. "Gazprom" controla S.R.L. "Factoring Finans", concernul rus "MetalloInvest" a transmis toate acțiunile U.M.M.

autorităților transnistrene (ianuarie 2015)³⁵. Astfel, schimbările în structura acționariatului U.M.M., și anume participarea holdingului rus "MetalloInvest", este sincronizată în timp cu formarea S.R.L. "Factoring-Finans" și participarea Dlui Alisher Usmanov la gestionarea acestei companii.

³⁴ <http://www.vedomosti.ru/business/articles/2014/10/16/alisher-usmanov-osvobozhden-ot-dolzhnosti>

³⁵ <http://newsmaker.md/rus/novosti/paket-aktsiy-moldavskogo-metallurgicheskogo-zavoda-pereshel-v-sobstvennost-pridnes-8093>

3. Problema-cheie – managementul corporativ al întreprinderilor din ramura gazelor naturale

Atât problema datoriilor aferente consumului de gaze din regiunea transnistreană, dar mai ales partea ce ține de datoriile acumulate pe malul drept al Nistrului, precum și un șir de alte probleme din ramura gazelor naturale, se datorează în mare parte managementului corporativ nesatisfăcător al întreprinderilor care au administrat această ramură. Încă în studiul "Industria gazului în R.M.: povara ignoranței și costul erorilor", publicat în 2007³⁶, am atras atenția asupra unor probleme grave la acest capitol, ca de exemplu acumularea datoriilor în 1994 prin acceptarea unor condiții contractuale draconice și neachitarea gazelor naturale concernului rus "Gazprom". Astfel, în baza contractului nr.1-Gaz din 09.12.1993, managementul Concernului de Stat "Moldova-gaz" a acceptat dublarea prețului de procurare a gazelor naturale pentru anul 1994 de la 38,5 la 80 dolari SUA pentru 1000 m³, în condițiile când în anul respectiv S.A.R."Gazprom" a livrat gaze în țările Uniunii Europene la prețul mediu de circa 72,8 dolari și în țările CSI – cu 50,5 dolari³⁷. La fel, a fost acceptată obligația achitării în avans (cu 5 zile) a volumelor de gaze planificate spre a fi consumate.

Suplimentar, a fost acceptată și majorarea cuantumului penalităților, până la 0,35% pentru fiecare zi de întârziere a achitării, sau 127,75% anual, în valută³⁸. Mai mult ca atât, în anul 1994 din contul de decontare s-a achitat o sumă ridicolă de doar 458,0 mii dolari S.U.A. (vezi Anexa 4), ceea ce a constituit doar 0,19% din valoarea totală

a gazului facturat în anul respectiv, în mărime de 238,9 mln dolari SUA. Pentru comparație, reieșind din soldul datoriei pentru gaze naturale la data de 01.01.1994, pe parcursul anilor 1991-1993, gazele naturale au fost achitate în proporție de peste 95%. Cumulativ, aceste "erori manageriale" au condus la acumularea unei datorii de 191 milioane dolari SUA într-un singur an, la care s-au mai adăugat 99,9 milioane dolari SUA calculate sub formă de penalități (vezi Anexa 5). Anume această datorie, formată în cea mai mare parte artificial, a fost ulterior convertită în cota de proprietate a "Gazprom" în S.A.Î."Gazsnabtranzit", la bilanțul căruia au fost incluse și gazoductele de transport magistrale. O parte din aceste "abordări manageriale" au fost menținute și în anii următori. Astfel, doar 5,7% din volumul facturat de "Gazprom" pentru gazele naturale furnizate în Republica Moldova în perioada 1994-1999, au fost achitate prin transfer (37,8 din 665,5 milioane dolari SUA – vezi Anexa 4).

Pe lângă aceasta, după cum am explicat în secțiunea 2.2, evidența acumulării și stingerii datoriilor pentru gazele naturale, acumulate pe cele două maluri ale Nistrului, trezește multiple semne de întrebare, iar posibilele "erori" sunt de ordinul sutelor de milioane de dolari SUA – toate cu aprobarea organelor corporative de conducere și de supraveghere.

Despre calitatea managementului corporativ vorbește și faptul că, în urma controlului realizat la S.R.L."Moldovatrangaz", ANRE a scos la iveală abateri grave în procesul de achiziție a bunurilor, care au condus la umflarea valorii bunurilor achiziționate cu peste 240 milioane lei. În acest sens ANRE a întocmit 4 rapoarte de control și

³⁶ Studiu IDIS Viitorul: "Industria gazului în RM: Povara ignoranței și costul erorilor", Chișinău, 2007.

³⁷ http://www.rus-stat.ru/stat/1931998_6.pdf, pag.7.

³⁸ În anii următori cota penalităților a revenit la cuantumul standard de 0,02% pe zi, sau 7,3% anual.

a aprobat și publicat 4 hotărâri³⁹, constatând, între altele, că o parte din aceste mijloace au fost deturnate intermediarilor înregistrați în zone off-shore. În pofida faptului că rapoartele de control menționate au fost expediate inclusiv Guvernului și Ministerului Economiei, care administrează cota statului în S.A.”Moldovagaz”, aceștia nu au luat careva măsuri în raport cu managementul întreprinderilor vizate.

Șirul de cheltuieli efectuate de S.A.”Moldovagaz” și întreprinderile-fiice ale acesteia, dar neacoperite prin tarif, poate fi continuat – la acestea se referă, între altele:

- pierderile supranormative de gaze naturale din rețelele de distribuție, o parte din care se datorează nefacturării integrale a volumului gazelor naturale real consumate de unii consumatori, realizat cu aportul angajaților întreprinderilor responsabile⁴⁰.
- contractarea serviciilor juridice de la companii off-shore, în timp ce tariful acoperă costurile legate de funcționarea serviciilor juridice proprii la aceste întreprinderi;
- construcția clădirii pentru un eventual nou oficiu; etc.

Prin admiterea acestor cheltuieli nejustificate, conducerea S.A.”Moldovagaz” a deturnat o parte din fondurile încasate de la consumatori, în loc să le utilizeze pentru achitarea gazelor naturale furnizorului rus, contribuind astfel la majorarea nejustificată a datorilor la gaze față de S.A.D.”Gazprom”. Anume managementul corporativ iresponsabil a adus întreprinderea în situația unui capital propriu negativ în mărime de -284 milioane lei la 31.12.2014⁴¹ (ultima dată pentru care compania și-a publicat pe site situația

bilanțieră). Aceasta în pofida faptului că în urma reevaluării activelor din anul 2008, capitalul propriu al S.A.”Moldovagaz” s-a majorat cu 3,34 miliarde lei, ajungând către sfârșitul anului respectiv la 4,66 miliarde lei⁴². O parte relativ mică din respectiva decapitalizare se datorează neinclunderii în tarifele aprobate pe parcursul anilor 2015-2016 a devierilor financiare negative. Cea mai mare parte a acestora s-a acumulat în urma deprecierei monedei naționale în perioada decembrie 2014 – februarie 2015, dar și a menținerii în vigoare a așa-numitului ”amendament Furdii”, în perioada august 2014 – noiembrie 2015. ANRE nu a anunțat cuantumul devierilor financiare acceptabile în scopuri tarifare, însă estimăm că acesta nu depășește 1 miliard de lei, sau circa 50 milioane dolari SUA, la rata de schimb actuală. Odată cu includerea acestora în tarife, compania ar putea recupera această valoare. Însă, chiar și luând în calcul includerea în tarife a devierilor financiare negative, în doar 6 ani, S.A.”Moldovagaz” a pierdut aproape 4 miliarde de lei din valoarea capitalului propriu, continuând să acumuleze datorii față de S.A.D.”Gazprom”, chiar și pentru gazele naturale livrate pe malul drept al Nistrului.

Totodată, este inacceptabilă transferarea pe umerii consumatorilor a poverii financiare survenite în urma managementului corporativ defectuos. Suplimentar la ceea ce au plătit deja, consumatorii trebuie să mai plătească doar contravaloarea serviciilor pe care real le-au consumat, dar care nu le-a fost facturată integral, datorită deciziilor instituțiilor publice din Republica Moldova. Conform estimărilor noastre, în prezent, doar circa 150-200 milioane dolari SUA ar putea fi legitim puși pe seama consumatorilor de pe malul drept al Nistrului, inclusiv:

- circa 50 milioane dolari SUA, care constituie devierile financiare care urmează a fi incluse în tarifele pentru gazele naturale, în conformitate cu metodologiile în vigoare (vezi mai sus);

³⁹ Hotărârile ANRE cu nr. 461 din 27.03.2012, nr. 479 din 06.07.2012, nr. 484 din 13.09.2012 și nr. 489 din 08.11.2012

⁴⁰ <http://www.zdg.md/editia-print/investigatii/ruleta-de-milioane-de-la-moldova-gaz>

⁴¹ http://www.moldovagaz.md/userfiles/file/darea_de_sea-ma_2014.pdf

⁴² http://www.moldovagaz.md/userfiles/file/darea_de_sea-ma_2008.pdf

- circa 100-150 milioane dolari SUA pentru acoperirea parțială a datoriilor acumulate de sectorul termoelectric din Chișinău. O parte din datoriile respective s-au format în perioada 2001-2009, când tarifele pentru S.A.”Termocom” se stabileau de Consiliul Municipal pe criterii politice, ignorând prevederile metodologiei aprobate de ANRE. Cealaltă parte se datorează faptului că, după formarea S.A.”Termoelectrică” prin fuzionarea CET-2, CET-1 și preluarea activelor S.A.”Termocom”, devierile financiare negative aferente întreprinderilor respective nu au fost incluse în tarife.

Cealaltă parte a datoriei pentru gazele naturale consumate pe malul drept al Nistrului (peste 300 milioane dolari SUA), trebuie asumată de acționarii, care au tolerat un asemenea management, inclusiv S.A.D.”Gazprom”, ca acționar majoritar, după ce în anul 2005 administrația de la Tiraspol i-a transmis în gestiune acțiunile sale în S.A.”Moldovagaz”⁴³.

Un alt aspect care caracterizează calitatea guvernării corporative este și faptul că, deși S.R.L.”Tiraspoltransgaz” este una din întreprinderile-fiice ale S.A.”Moldovagaz”⁴⁴, nu am putut găsi o asemenea persoană juridică în varianta

electronică a registrului de stat al persoanelor juridice. Asta ar putea însemna că S.A.”Moldovagaz” nici măcar nu și-a înregistrat una din companiile-fiice în vreun spațiu juridic recunoscut. Și atunci, cu cine S.A.”Moldovagaz” semnează contracte de furnizare a gazelor naturale? Ce valoare juridică au aceste contracte? Care este statutul datoriilor înregistrate de S.R.L.”Tiraspoltransgaz” în raport cu S.A.”Moldovagaz”? Menționăm că în rapoartele financiare publicate de S.A.”Moldovagaz”, relațiile cu S.R.L.”Tiraspoltransgaz” nu sunt reflectate. Astfel, pe de o parte, în rapoartele financiare ale S.A.D.”Gazprom”, evidența relațiilor cu S.A.”Moldovagaz” acoperă și relațiile cu regiunea transnistreană, iar pe de altă parte, reprezentanții concernului rus în organele de administrare și supraveghere a S.A.”Moldovagaz”, aprobă rapoartele companiei fără a reflecta relațiile cu S.R.L.”Tiraspoltransgaz”. Totodată, trebuie privit critic și rolul reprezentanților statului în organele de administrație și de supraveghere a S.A.”Moldovagaz”. Amintim că, în conformitate cu Statutul, Președintele Consiliului de Administrație al S.A.”Moldovagaz” se numește la propunerea Guvernului Republicii Moldova. La fel, Guvernul Republicii Moldova delegă 2 persoane în Consiliul de Observatori și 2 din 3 membri ai Comisiei de cenzori a întreprinderii.

⁴³ <http://www.moldovagaz.md/menu/ru/about-company/mg-today>

⁴⁴ <http://www.moldovagaz.md/menus/ru/subordinate-companies>

4. Agenda S.A.D. "Gazprom" în R.Moldova: mai mult politică decât economică

Analizând relațiile între S.A.D. "Gazprom" și S.A. "Moldovagaz" strict prin prismă economică și luând ca bază rapoartele financiare oficiale, constatăm că pentru concernul rus bilanțul acestor relații este puternic negativ. Chiar dacă facem bilanțul fluxului mijloacelor financiare din perspectiva capitalului rus per ansamblu, către sfârșitul anului 2016, acesta oricum înregistrează un deficit de circa 4,7 miliarde dolari, care se formează din 6,5 miliarde⁴⁵ (inclusiv cele 1,2 miliarde cesionate S.R.L. "Factoring Finans") creanțe nerecuperate, minus circa 1,8 miliarde recuperate sub formă de profituri de concernele ruse care au activat în regiunea transnistreană (vezi subcapitolele 2.4.1 și 2.4.2).

Totodată, gradul de acoperire cu active a creanțelor deținute S.A.D. "Gazprom" (inclusiv prin S.R.L. "Factoring Finans") este relativ jos. Astfel, creanțele deținute de S.A.D. "Gazprom" în raport cu S.A. "Moldovagaz" pot fi convertite fie în bani, fie recuperate prin active prin următoarele instrumente:

- Recuperarea integrală a valorii creanțelor restante aferente consumului de gaze pe malul drept al Nistrului – circa 500 milioane dolari SUA⁴⁶. Cum am explicat în Capitolul 3, considerăm că din datoria aferentă consumului de gaze naturale pe malul drept al Nistrului, doar maxim 200 milioane dolari SUA ar mai putea fi legitim puse pe umerii consumatorilor, celelalte peste 300 milioane

urmând a fi asumate de acționari, inclusiv în cea mai mare parte S.A.D. "Gazprom". Totuși, pentru a demonstra că S.A.D. "Gazprom" urmărește în Republica Moldova alte scopuri decât cele economice, vom efectua calculele reieșind din scenariul că toate cele 500 milioane dolari SUA ar putea fi monetizate concernul rus.

- Preluarea integrală a activelor S.A. "Moldovagaz", inclusiv a creanțelor față de sistemul termoelectric din Chișinău. Către sfârșitul anului 2014 (ultima dată pentru care compania și-a publicat pe site situația bilanțieră), valoarea totală a activelor companiei a constituit aproape 11,3 miliarde lei⁴⁷, inclusiv peste 4,7 miliarde lei – investițiile financiare pe termen lung în părți legate, unde sunt reflectate cotele-părți pe care societatea le deține în companiile-fice și aproape 3,2 miliarde lei – creanțele comerciale, inclusiv cele ale sectorului termo-electric din Chișinău. Prin urmare, chiar și preluarea integrală a activelor S.A. "Moldovagaz" în contul datoriilor, ar însemna o recuperare a circa 560 milioane dolari SUA, în condițiile când S.A.D. "Gazprom" deja controlează circa peste 64% din acțiunile S.A. "Moldovagaz", care deține aceste active.
- Preluarea integrală a rețelelor de gazoducte, care în momentul de față nu se află la bilanțul întreprinderilor afiliate S.A. "Moldovagaz".

⁴⁵ http://mec.gov.md/ro/content/ministerul-economiei-ras-puns-la-adresarea-4000-de-cetateni-legatura-cu-datoriile_si <http://mec.gov.md/sites/default/files/document/scanned-image-11.pdf>

⁴⁶ http://mec.gov.md/sites/default/files/protokol_rm-rf_29.11.16.pdf

⁴⁷ http://www.moldovagaz.md/userfiles/file/darea_de_sea-ma_2014.pdf. Informația prezentată nu reflectă relațiile comerciale cu furnizorii din stânga Nistrului și nici cuantumul datoriilor față de S.A.D. "Gazprom" nu e reflectat integral.

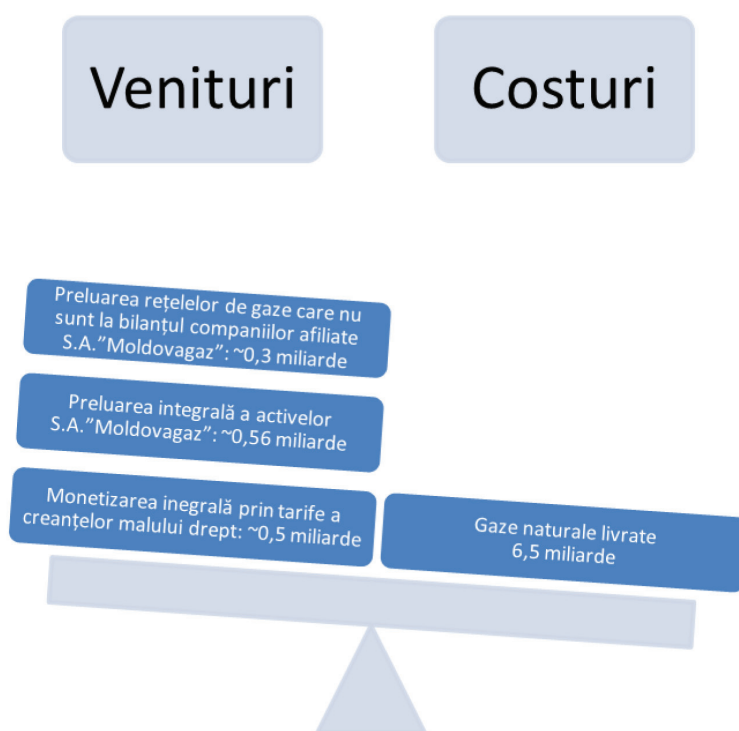
Este vorba de rețelele construite preponderent în cadrul așa-numitului "Program național de gazificare", atât din banii publici, cât și din banii consumatorilor. Despre statutul nedefinit al respectivelor rețele, precum și despre soluțiile prin care acestea ar fi putut fi readuse în circuitul economic IDIS "Viitorul" a scris în 2008. Considerăm că cea mai corectă metodă ar fi fost ca respectivele gazoducte să fie vărsate în capitalul social al S.A. "Moldovagaz". În așa caz, pentru a-și menține cota de 50% în această companie, S.A.D."Gazprom" ar fi trebuit să diminueze cuantumul datoriilor aferente consumului de gaze naturale pe malul drept al Nistrului, în sumă echivalentă cu contribuția patrimonială. Atât S.A.D. "Gazprom", cât și cei care au finanțat construcția respectivelor gazoducte (inclusiv Guvernul, autoritățile publice locale, dar și persoanele fizice) urmau a fi compensați prin acțiuni ale companiei, emise special în acest scop. Conform estimărilor făcute în studiul sus-menționat, investițiile efectuate în construcția respectivelor gazoducte a fost

de circa 3,6 miliarde lei, ceea ce echivala cu aproximativ 300 milioane dolari la momentul respectiv. Chiar dacă admitem că valoarea patrimoniului respectiv a rămas aceeași (deși conștientizăm că valoarea lor prezentă e semnificativ mai joasă), preluarea acestora ar mai însemna recuperarea de către S.A.D. "Gazprom" a încă 300 milioane dolari SUA.

Astfel, gradul de acoperire a creanțelor S.A.D."Gazprom" față de S.A."Moldovagaz" cu active reale, constituie cel mult 21% (1,36 din 6,5 miliarde dolari SUA, vezi Figura 6), rămânând neacoperite peste 5,1 miliarde dolari SUA.

Chiar dacă privim situația din perspectiva business-ului rusesc în ansamblu, luând în considerație și cele cel puțin circa 1,8 miliarde dolari SUA recuperate prin intermediul altor companii rusești, oricum aceasta ar însemna că doar 3,2 miliarde dolari SUA (sub 50%) din datoriile aferente livrărilor de gaze în Republica Moldova au fost sau au potențialul de a fi recuperate. Celelalte 3,3 miliarde dolari SUA efectiv nu au nici o acoperire economică. Astfel,

Figura 6. Acoperirea creanțelor S.A.D. "Gazprom" față de S.A. "Moldovagaz"

dacă majorarea cuantumului datoriilor până la nivelul de 3,2 miliarde dolari SUA ar mai putea avea explicație economică, atunci acumularea continuă a datoriilor mult peste acest nivel trebuie să aibă la bază o altă motivație.

Studiul ”Jocul Energetic: Ucraina, Moldova și Belarus între U.E. și Rusia”⁴⁸, face referință la următoarea declarație a Președintelui Federației Ruse, Vladimir Putin: ”S.A.D.”Gazprom” este un puternic instrument de exercitare a influenței politice și economice în lume”⁴⁹. Având în vedere că cea mai mare parte a așa-numitei ”datorii pentru gaze naturale” (aproape 6 miliarde USD) reprezintă de fapt o subvenție pentru economia regiunii transnistrene, considerăm că în acest caz concernul rus a fost utilizat în calitate de instrument de finanțare a agendei Federației Ruse în Republica Moldova. Această agendă poate fi formulată în felul următor: *menținerea Republicii Moldova în sfera de influență a Federației Ruse prin perpetuarea conflictului transnistrean și consolidarea rolului Federației Ruse în calitate de mediator în rezolvarea acestui conflict.* Fostul Președinte al Sovietului Suprem al Federației Ruse în perioada 1991-1993, Ruslan Hasbulatov, a declarat direct că atunci când a devenit clar că Moldova era pe cale de a părăsi sfera de influență a Federației Ruse, a fost creată enclava

teritorial-administrativă [transnistreană]. Acesta este citat inclusiv și în Hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului în cazul Ilașcu și alții împotriva Republicii Moldova și Federației Ruse⁵⁰. Fortificarea pretenției rmn, inclusiv din punct de vedere economic, se încadrează anume în această logică, iar S.A.D.”Gazprom” a fost folosit în calitate de instrument de finanțare a respectivei agende.

După cum am explicat mai sus, subvenția oferită de S.A.D.”Gazprom” prin intermediul S.A.”Moldovagaz” regiunii transnistrene a fost convertită atât în mijloace ale bugetului regiunii, cât și în subvenții pentru consumatorii din stânga Nistrului. Pe lângă cele descrise mai sus, prin intermediul acestor subvenții, Federația Rusă a reușit să creeze și iluzia unor costuri de viață mai joase pentru populația regiunii transnistrene, comparativ cu cei care locuiesc pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale moldovenești. Fără aceste subvenții, autoproclamata rmn s-a dovedit absolut nesustenabilă din punct de vedere economic. Or, pentru perioada 2006-2014, datoria acumulată pentru gazele consumate în regiunea transnistreană a constituit aproape 4,1 miliarde dolari SUA⁵¹, ceea ce a constituit peste 48% din PIB-ul regiunii pentru aceeași perioadă (mai puțin de 8,5 miliarde dolari SUA⁵²).

⁴⁸ http://www.batory.org.pl/doc/energy_game.pdf, pag.19

⁴⁹ <http://rusk.ru/st.php?idar=100103> – referință la declarația respectivă, în limba rusă.

⁵⁰ <http://hudoc.echr.coe.int/webservices/content/pdf/001-61886>, pag.35, capitolul III.C. Relațiile economice, politice și de alt ordin între Federația Rusă și transnistria

⁵¹ <http://mec.gov.md/sites/default/files/document/scanned-image-11.pdf>

⁵² Estimat în baza datelor privind PIB-ul regional și cursul de schimb valutar al așa-numitei bănci republicane transnistrene: <http://www.cbpmr.net/content.php?id=13>

5. „Datoria pentru gaze” ca instrument de corupere a elitelor moldovenești și perpetuare a conflictului transnistrean

Cea mai mare parte din schemele descrise în capitolele anterioare nu s-ar putea pune în aplicare fără contribuția, uneori chiar explicită, a autorităților din Chișinău, inclusiv la cel mai înalt nivel politic. Așadar, avem temeiuri rezonabile să presupunem că o parte din resurse provenite din schemele economice implementate de Federația Rusă în legătură cu regiunea transnistreană, au fost utilizate pentru coruperea decidenților din Chișinău. Însăși schema contractuală, din care au derivat majoritatea problemelor descrise (vezi Capitolul 2), a fost acceptată de autoritățile moldovenești la începutul anilor '90 și este tolerată până în prezent, în pofida faptului că din 1994 am avut deja 8 configurații extrem de diferite în Parlament. Mai mult ca atât, indicii privind continuarea practicilor respective există și până în prezent, în pofida faptului că, începând cu anul 2009, elitele politice din Chișinău au declarat vectorul european drept prioritatea nr.1. Mai jos prezentăm câteva episoade, care sunt practic imposibil de explicat altfel decât prin faptul că decidenții din Chișinău, inclusiv la cel mai înalt nivel politic, au fost corupți pentru a acționa în detrimentul intereselor propriului popor și a deservi agenda strategică a Federației Ruse în țara noastră.

5.1. Sfidarea intereselor Republicii Moldova la formarea S.A.Î. „Gazsnabtranzit”

La constituirea S.A.Î. „Gazsnabtranzit” în anul 1995, Guvernul Republicii Moldova a admis subevaluarea patrimoniului Î.R.G.M. „Moldovatrangaz” (întreprindere republicană, aflată în totalitate în proprietate publică), care ulterior a fost depus în

calitate de contribuție la formarea întreprinderii mixte moldo-ruse S.A.Î. „Gazsnabtranzit”⁵³. După cum a fost deja descris în studiul „Industria gazului în Republica Moldova: povara ignoranței și costul erorilor”⁵⁴, publicat de IDIS „Viitorul” în 2007, atât evaluarea patrimoniului, cât și însăși fondarea S.A.Î. „Gazsnabtranzit” s-au făcut cu multiple încălcări ale legislației, și anume:

- Î.R.G.M. „Moldovatrangaz” a ignorat (nu a executat) Hotărârea Guvernului nr.118 din 05.03.1993 cu privire la reevaluarea fondurilor fixe și corectarea rezultatelor evaluării patrimoniului de stat în scopul privatizării⁵⁵.
- Similar, Î.R.G.M. „Moldovatrangaz” nu a executat nici Hotărârea Guvernului nr.287 din 13.05.1994 cu privire la reglementarea și accelerarea procesului de privatizare a patrimoniului de stat⁵⁶.
- La 20 septembrie 1994, Conducerea Departamentului Energetică, Resurse Energetice și Combustibil, precum și conducerea întreprinderii Î.R.G.M. „Moldovatrangaz” și-au depășit atribuțiile semnând Acordul privind înființarea

⁵³ Studiu IDIS Viitorul: „Industria gazului în RM: Povara ignoranței și costul erorilor”, Chișinău, 2007, Cap.2.2.-2.4.

⁵⁴ Studiul „Industria gazului în Republica Moldova: povara ignoranței și costul erorilor”, IDIS „Viitorul”, 2007

⁵⁵ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&cid=298027>

⁵⁶ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&cid=296064>

unei întreprinderi mixte moldo-ruse (viitoarea S.A.Î.”Gazsnabtranzit”). Către acel moment, doar Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat era abilitat să înstrăineze proprietatea statului, iar acesta nu a oferit careva împuterniciri semnatarilor acordului sus-menționat. Mai mult ca atât, potrivit respectivului acord, pe lângă S.A.R.”Gazprom”, în calitate de partener al Î.R.G.M.„Moldovatrangaz” în noua întreprindere, a figurat întreprinderea municipală „Tiraspoltrangaz”, neînregistrată în Republica Moldova și nici în orice alt spațiu juridic internațional recunoscut.

- Hotărârea Guvernului nr.302 din 12.05.1995 cu privire la Societatea pe Acțiuni mixtă moldo-rusă de tip închis ”Gazsnabtranzit”⁵⁷, a fost aprobată în baza unui acord semnat de persoane care nu aveau asemenea împuterniciri. Mai mult ca atât, având în vedere că nici Ministerul Finanțelor și nici Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat nu au fost de acord cu evaluarea patrimoniului Republicii Moldova pentru includerea acestuia în capitalul noii întreprinderi mixte, Guvernul a emis această Hotărâre fără contrasemnare din partea acestor instituții, ceea ce la fel a reprezentat o încălcare a legislației.

Astfel, factori de decizie, inclusiv până la nivelul de Prim-Ministru, au acționat în interesul concernului rus S.A.R.”Gazprom”, sfidând atât legislația Republicii Moldova, cât și interesele strategice ale statului. Urmare a acestor încălcări, S.A.R.”Gazprom” a obținut controlul asupra sistemului gazoductelor magistrale de pe teritoriul Republicii Moldova, aflate până atunci în proprietate publică.

⁵⁷ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=300900>

5.2. Obligațiuni de Stat emise în a.1997 în baza unei Hotărâri de Guvern nepublicate

În Capitolul 2.2 am menționat deja emiterea în anul 1997 a obligațiunilor de stat în valoare de 140 milioane dolari SUA pentru stingerea parțială a datoriei pentru gazele naturale față de S.A.D.”Gazprom”. Ne-am referit la faptul că cel puțin în privința a 38 milioane dolari SUA din valoarea obligațiunilor emise, nu este clar care datorie a fost stinsă în contabilitatea întreprinderilor responsabile (S.A.”Concernul Moldova-gaz” și S.A.Î.”Gazsnabtranzit”). Mai jos ne vom referi la modul în care aceste obligațiuni de stat au fost emise. Astfel, la 26.12.1996, Parlamentul Republicii Moldova adoptă Hotărârea nr.1062, prin care ratifică acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și S.A.D.”Gazprom” privind principiile de reglementare a datoriilor pentru gazele naturale⁵⁸. În baza acestei Hotărâri a Parlamentului, Guvernul adoptă Hotărârea nr.275 din 21.03.1997⁵⁹ privind modul de emitere a obligațiunilor de împrumut extern de stat, în sumă de 140 milioane dolari SUA. Această Hotărâre de Guvern nu a fost însă publicată, prin urmare nu putea produce efecte juridice. Chiar și în prezent, în registrul de stat al actelor juridice, făcut public în formă electronică (vezi <http://lex.justice.md>), această Hotărâre figurează ca fiind publicată la data de 10.04.1997 în ”Monitorul Oficial” nr.000. Or, la data respectivă nu a fost publicată vreo ediție a ”Monitorului Oficial” cu asemenea număr.

Mai mult ca atât, în pofida faptului că la acel moment, contractele privind furnizarea gazelor naturale erau deja semnate între agenți economici, chiar în titlul Hotărârii Parlamentului menționate mai sus (nr.1062 din 26.12.1996) a fost utilizată sintagma ”datoria Republicii Moldova”, confuzie care persistă până în prezent în declarațiile politicianilor de la Chișinău.

⁵⁸ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=307236>

⁵⁹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=300683>

5.3. Nereguli la formarea S.A. "Moldovagaz" (anii 1998-2001)

Similar cazurilor descrise anterior, formarea S.A. "Moldovagaz" în anul 1998 la fel s-a făcut atât cu abateri de la norma legală, cât și cu prejudicierea interesului public. O parte din aspectele respective au fost descrise deja în studiul publicat de IDIS "Viitorul" în anul 2007, și anume:

- Conform procesului-verbal al negocierilor între Vice-Prim-Ministrul R.Moldova și Vice-Președintele S.A.D. "Gazprom", în octombrie 1997 s-a decis fondarea unei întreprinderi mixte moldo-ruse, cu participarea S.A.D. "Gazprom", a Ministerului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat a Republicii Moldova și a așa-numitului "Comitet de coordonare a proprietății al transnistriei". Astfel, autoritățile oficial nerecunoscute de Republica Moldova au fost admise în calitate de acționari ai viitoarei întreprinderi mixte.
- Ulterior, în baza respectivelor negocieri, Parlamentul a aprobat Hotărârea nr.1556 din 02.04.1998 cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova, iar în baza acesteia Guvernul a aprobat Hotărârea nr.1068 din 21.10.1998 cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova. Conform p.3 din respectiva Hotărâre de Guvern⁶⁰, valoarea capitalului social al întreprinderii nou-create (S.A. "Moldovagaz") a fost stabilită în baza așa-numitei evaluări preliminare, efectuate la 01.07.1997. Totodată, același punct prevede că, pe parcursul anului 1999, Departamentul privatizării și administrării proprietății de stat pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor urma să efectueze reevaluarea bunurilor complexului de gaze al Republicii Moldova prin intermediul unei organizații internaționale de audit, conform unei metodici reciproc

acceptată în eventualitatea rectificării ulterioare a capitalului social, a cotei părți ale lui, precum și a datoriilor la plata consumului de gaze naturale. Această prevedere a rămas însă neexecutată, cotele de proprietate și datoriile pentru gaze stabilindu-se în baza evaluării preliminare, care a fost efectuată de persoane neîmputernicite și fără vreo bază metodologică agreată de părți. În anul 2008, S.A. "Moldovagaz" a efectuat reevaluarea activelor, însă rezultatele acestea au fost reflectate doar la capitalul secundar al S.A. "Moldovagaz". Până în prezent acestea nu au fost luate în calcul nici pentru rectificarea capitalului social și a cotelor părți ale sale, și nici a datoriilor la plata consumului de gaze naturale, așa cum prevede Hotărârea de Guvern nr.1068/1998.

Suplimentar la cele expuse în studiul sus-menționat, interesele Republicii Moldova au fost prejudiciate și prin admiterea vărsării cotei S.A.D. "Gazprom" în S.A. "Moldovagaz" cu o întârziere de aproape 3 ani (vezi Capitolul 2.2.). Între timp, nu doar a rămas în vigoare datoria S.A. "Moldovagaz" către S.A.D. "Gazprom", aferentă cotei nevărsate, dar s-au calculat și penalități aferente acestei datorii. Mai mult ca atât, până în prezent nu este clar care datorii au fost stinse în contabilitatea S.A. "Moldovagaz" în urma acestei tranzacții – din nou, ar putea fi vorba și de datorii aferente consumului de gaze din regiunea transnistreană.

Mai mult ca atât, chiar în textul Hotărârii Guvernului nr.1068 din 21.10.1998 care vizează nemijlocit crearea S.A. "Moldovagaz", Guvernul Republicii Moldova admite o formulare impardonabilă din punct de vedere politic și juridic. Astfel, la p.4 din respectiva Hotărâre, care stabilește "...aportul Republicii Moldova în capitalul social al societății nou-create...", este trecută doar contribuția patrimonială a Guvernului, de parcă proprietățile din stânga Nistrului nu ar face parte din contribuția Republicii Moldova, fie și reprezentată prin entități necontrolate de Guvernul constituțional.

⁶⁰ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=297405>

5.4. Hotărâre a Parlamentului "dată uitării" (a.2000)

La 31 iulie 2000, Parlamentul a aprobat Hotărârea nr.1212 privind unele măsuri pentru ameliorarea situației create în sectorul electroenergetic și în domeniul livrării de gaze naturale⁶¹. Chiar începând de la articolul 1, respectiva Hotărâre abundă în formulări grele, cum ar fi: "delapidările în masă în sectorul electroenergetic și în domeniul livrării de gaze naturale", "infrapecțiuni economice", etc. La fel, această Hotărâre abordează o bună parte din problemele elucidate atât în prezentul studiu, cât și în studiul publicat de IDIS "Viitorul" în 2007, inclusiv:

- Subestimarea patrimoniului statului în procesul de privatizare;
- Evidența datoriilor pentru gazele importate și calcularea penalităților pentru neachitarea în termen;
- Tărăgănarea vărsării cotei S.A.D."Gazprom" în S.A."Modovagaz".

Pe lângă acestea, Parlamentul a abordat și subiectul sensibil al "achitărilor reciproce" utilizate ca instrument la achitarea datoriilor pentru gazele naturale consumate, dar și subiectul fundamental al securității energetice. Singurul subiect important rămas neelucidat în cadrul respectivei Hotărâri a Parlamentului a fost tocmai schema contractuală descrisă în Capitolul 2, din care au și derivat cele mai multe din problemele abordate.

Prin Hotărârea sus-menționată, Parlamentul a obligat atât Departamentul Control Financiar și Revizie de pe lângă Ministerul Finanțelor, cât și Curtea de Conturi să întreprindă un șir de revizii și controale la întreprinderile și instituțiile responsabile de sectorul energetic, inclusiv în domeniul livrării gazelor naturale. Rezultatele acestor verificări trebuiau comunicate Procuraturii, care la rândul său urma să informeze lunar Parlamentul asupra examinării materialelor respective. În termen de 6 luni de

⁶¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=307579>

la intrarea în vigoare a Hotărârii Parlamentului, Procuratura urma să prezinte informația definitivă despre prezența sau lipsa componenței infracțiunii pe fiecare caz aparte din materialele menționate, iar în cazurile ce nu conțin componență de infracțiune – informația despre pornirea procedurii civile de reparare a prejudiciilor cauzate statului.

Însăși faptul că Parlamentul a aprobat o asemenea Hotărâre înseamnă că problemele din sector se cunoșteau la cel mai înalt nivel politic. La fel, formulările dure utilizate, precum și caracterul imperativ al măsurilor care urmau a fi întreprinse de instituțiile statului, sugerează că decidenții politici conștientizau gravitatea și urgența problemelor abordate. Totuși, analizând impactul real al acestei expresii a voinței politice supreme, constatăm că doar o mică parte din problemele abordate au fost cu adevărat rezolvate, și anume:

- S-a curmat practica achitărilor reciproce, ca instrument netransparent de achitare pentru gazele naturale livrate din Federația Rusă;
- S-au întreprins măsuri, în urma cărora S.A.D."Gazprom" și-a vărsat contribuția în capitalul S.A."Moldovagaz" peste circa 1 an de la aprobarea respectivei Hotărâri a Parlamentului, și cu o întârziere de aproape 3 ani față de momentul când trebuia s-o facă.

Problema contorizării consumului gazelor naturale furnizate pe malul drept al Nistrului a rămas nerezolvată până în anul 2008, când s-a finalizat construcția stației de măsurare de la Căușeni, iar rezolvarea acesteia nu este legată direct de Hotărârea Parlamentului sus-menționată. Celelalte probleme abordate de Parlament pe un ton atât de hotărât la etapa inițială, au fost "date uitării" atât de instituțiile publice responsabile, cât și de însăși legiuitorul. Astfel, în pofida deciziei Parlamentului, până în prezent au rămas nerezolvate problemele fundamentale ce țin de:

- Asigurarea surselor alternative de importare a gazelor naturale în Republica Moldova, abordată în art.1 al Hotărârii;

- Subestimarea patrimoniului statului în procesul de privatizare, la fel, abordată în art.1 al Hotărârii.

La fel, a rămas neatinsă schema contractuală, descrisă în Capitolul 2 al prezentului studiu, din care de fapt au rezultat problemele legate de aducerea datoriilor acumulate în regiunea transnistreană în jurisdicția Republicii Moldova și transferarea riscurilor legate de acestea asupra activelor de pe malul drept al Nistrului.

Cea mai mare parte a problemelor rămase nerezolvate au fost abordate în raportul întocmit de Curtea de Conturi în urma controlului efectuat la S.A.”Moldovagaz”, în conformitate cu indicațiile Parlamentului, stipulate în art.3 din Hotărârea Parlamentului nr.1212 din 31.07.2000. În pofida faptului că respectivul raport a fost finalizat în martie 2001, acesta nu a avut vreo finalitate logică, întrucât acesta nu a fost audiat nici măcar de plenul Curții de Conturi, nemaivorbind de Parlament. Dimpotrivă, conducătorul echipei care a efectuat controlul, Dl Șoitu, care insista pe prezentarea respectivului raport, a fost la scurt timp demis din funcție și persecutat prin intermediul organelor de drept.

Astfel, interesul decidenților politici de rang superior față de problemele din sectorul gazelor naturale s-a schimbat brusc, timp de câteva luni: de la un ton dur și incisiv al Hotărârii Parlamentului la persecutarea și demiterea persoanelor care au insistat asupra executării acesteia. Remarcăm că această schimbare de atitudine la cel mai înalt nivel politic s-a produs în contextul în care principalii beneficiari ai situației din sector rămâneau S.A.D.”Gazprom” și autoritățile din regiunea separatistă transnistreană. Dacă respectivele probleme se rezolvau atunci, în timp relativ scurt după apariția problemelor, situația nu degenera până la ceea ce avem acum, în special ne referim la acumularea unui stoc de datorii al S.A.”Moldovagaz” față de concernul ”Gazprom” în mărime de peste 6 miliarde dolari SUA.

5.5. Situația curentă

Continuitatea schemelor puse în aplicare începând cu anii '90 ai secolului trecut poate fi urmărită până aproape de prezent. Astfel, inclusiv pe parcursul anului 2016 și începutul anului 2017, autoritățile moldovenești continuau să faciliteze activitatea întreprinderilor mari energofage din stânga Nistrului, în pofida faptului că activitatea acestora în mod inevitabil se transpunea în noi datorii pentru gazele livrate din partea S.A.D.”Gazprom”. Astfel, pe parcursul anului 2016 a fost relansată Uzina Metalurgică din Râbnîța, care a continuat să-și livreze producția la export, inclusiv în baza materiei prime (metal uzat) colectate în partea dreaptă a Nistrului. La fel, până la 31.03.2017 întreprinderile energetice din dreapta Nistrului au continuat să achiziționeze energie electrică produsă de C.T.E.”Moldovenească” din or.Dnestrovsk, prin intermediarul S.R.L.”Energokapital”, cu fondatori din zone off-shore.

Mai mult, activitatea acestor întreprinderi, în special tranzacțiile cu valută străină, au continuat să fie deservite de sistemul bancar moldovenesc. Iar atunci când reprezentanții societății civile au sesizat organele de drept în privința verificării legalității tranzacțiilor valutare respective⁶², instituțiile responsabile nu au întreprins măsuri reale de investigație, limitându-se la emiterea unui comunicat de presă⁶³.

Astfel, profitând de lipsa de viziune și de coruptibilitatea elitelor politice moldovenești, Federația Rusă a reușit să-și promoveze agenda de menținere a controlului asupra Republicii Moldova prin întreținerea artificială a unei entități separatiste, cu acordul tacit, iar uneori chiar cu suportul explicit, din partea decidenților din Chișinău.

⁶² <http://epochtimes-romania.com/news/delapidari-de-milioane-cu-ajutorul-unei-firme-intermediare-din-transnistria--249714>

⁶³ <http://procuratura.md/md/news/1211/1/6723/>

Concluzii și recomandări

Concluzii:

- Sectorul de gaze naturale din Republica Moldova a fost supus unui atac de tip raider, care a durat peste 4 ani (1994-1998) și s-a desfășurat cel puțin în două etape. În urma unui șir de acțiuni întreprinse în cârdășie cu factori decizionali din Republica Moldova, precum umflarea artificială a datoriilor și subevaluarea patrimoniului, S.A.D."Gazprom" a obținut controlul asupra întreprinderilor care dețin infrastructura critică de transport și distribuție a gazelor naturale din statul nostru.
- Agenda S.A.D."Gazprom" în Republica Moldova a fost una mai curând politică decât economică, servind drept platformă operațională pentru promovarea agendei strategice a Federației Ruse în țara noastră. Nicăieri nu se pot găsi atâtea interferențe transferate de pe sectorul economic pe sectorul politic ca în sectorul energetic, însemnând atât resursele electrice, cât și gazifere. Această agendă promovată de Gazprom poate fi rezumată la teza următoare: *"menținerea Republicii Moldova în sfera de influență a Federației Ruse prin perpetuarea conflictului transnistrean și consolidarea rolului Federației Ruse în calitate de mediator exclusiv în rezolvarea conflictului transnistrean în propriul interes"*.
- Profitând de lipsa de viziune și de coruptibilitatea elitelor moldovenești, Federația Rusă, prin intermediul S.A.D."Gazprom" și S.A."Moldovagaz" a finanțat deschis mișcarea și structurile separatiste în Republica Moldova, pe care o estimăm la valoarea de cca 6 miliarde dolari SUA, din 1994 până în 2016. În pofida acestui statut de anexă economică a concernului de stat Gazprom, economia regiunii transnistrene

s-a aflat într-o criză sistemică profundă, iar populația acestei regiuni este în continuare lipsită de drepturi și pauperizată. Notăm totuși că finanțarea structurilor separatiste din stânga Nistrului s-a efectuat prin punerea în aplicare a unei scheme contractuale, prin care furnizarea gazelor naturale consumatorilor din stânga Nistrului a fost gestionată prin intermediul S.A."Moldovagaz", înregistrată în spațiul juridic moldovenesc, recunoscut la nivel internațional.

- În perioada 2007-2016, circa 1,3 miliarde dolari din totalul de circa 6 miliarde primite de regiunea transnistreană în calitate de subvenție (în formă fizică – gaze naturale) au fost convertite de autoritățile din regiune în mijloace bugetare, fiind utilizate mai departe la finanțarea obligațiilor sociale, dar și la diverse bonificări în interiorul sistemului politico-administrativ al regimului separatist. Aceste mijloace au acoperit cca 35,3% din cheltuielile totale ale bugetului regiunii pentru respectiva perioadă de 10 ani.
- Cealaltă parte majoră din finanțarea obținută de regiunea transnistreană prin intermediul așa-numitelor "datorii pentru gaze", circa 4,7 miliarde dolari SUA, a reprezentat, de fapt, o subvenție acordată consumatorilor din regiune. De această subvenție au beneficiat și consumatorii individuali (gospodăriile casnice), dar în cea mai mare parte, aceste fonduri au fost orientate pentru a favoriza direct cele mai mari dintre întreprinderile energofage din regiunea transnistreană, care la rândul său, au fost preluate, reprofile și controlate de reprezentanți ai capitalului rusesc.
- Agenți economici mari din Federația Rusă au implementat un șir de scheme economice

frauduloase legate de regiunea transnistreană, prin care au reușit să recupereze până în acest moment cca 1,8 miliarde dolari SUA, beneficiind de prețurile subvenționate la gazele naturale. Astfel, estimăm că circa o treime din resursele alocate de autoritățile Federației Ruse pentru finanțarea regimului separatist în Republica Moldova au fost deja recuperate integral de capitalul rusesc. În toată această perioadă, importanți factorii de decizie din Chișinău, inclusiv la cel mai înalt nivel politic, au tolerat și chiar au facilitat adeseori respectivele scheme frauduloase, în detrimentul intereselor naționale ale Republicii Moldova, ceea ce sugerează că o parte din mijloacele provenite din aceste scheme au fost utilizate și pentru coruperea unor exponenți ai guvernelor Republicii Moldova, fie prin cooptarea acestora ca figuranți în aceste scheme sus-menționate, fie prin conservarea lor, înghețând ori blocând orice investigații solicitate pe aceste cazuri.

- De facto, constatăm că S.A.”Moldovagaz” prestează până în acest moment servicii de legalizare a finanțării regiunii transnistrene din partea S.A.D.”Gazprom”, însă în loc să încaseze careva venituri de la prestarea respectivelor servicii, S.A.”Moldovagaz” le prestează contra asumării unor costuri suplimentare.

Recomandări:

- Gravitatea situației din sectorul energetic al Republicii Moldova solicită din partea Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova de reabilitare a legalității și securității naționale în acest sector vital pentru țară, care fragilizează instituțiile constituționale. Pentru început ar trebui de a renunța imediat la schema contractuală de furnizare a gazelor naturale în stânga Nistrului prin intermediul S.A.”Moldovagaz” și evitarea oricărei alte forme de asumare a obligațiilor în raport cu gazele

naturale consumate în regiunea, care nu este controlată efectiv de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova. Există mai multe opțiuni prin care S.A.D.”Gazprom” poate organiza livrarea gazelor naturale în regiunea separatistă, spre exemplu crearea unei noi companii-furnizor specializate pentru livrarea gazelor naturale în regiunea transnistreană. Această companie ar urma să procure gaze naturale direct de la S.A.D.”Gazprom”. În cazul în care S.A.D.”Gazprom”, prin intermediul reprezentanților săi în organele de conducere ale S.A.”Moldovagaz”, va impune menținerea schemei contractuale existente, deciziile respective trebuie să stea la baza acțiunilor juridice internaționale, îndreptate spre anularea datoriilor S.A.”Moldovagaz” față de S.A.D.”Gazprom”, aferente consumului de gaze naturale în regiunea transnistreană.

- Guvernul Republicii Moldova este obligat să verifice în mod urgent evidența datoriilor și penalităților acumulate de S.A.”Moldovagaz”, în special privitor la modul de alocare a acestora între consumatorii de pe malul drept al Nistrului și cei din regiunea transnistreană. Această verificare trebuie efectuată de Curtea de Conturi a Republicii Moldova, și eventual de o instituție internațională de audit, cu publicarea obligatorie a concluziilor și a datelor primare relevante de investigație. În urma acestor verificări, urmează a fi concretizat și corectat cuantumul datoriilor aferente consumurilor de gaze naturale pe cele două maluri ale Nistrului.
- Continuarea dialogului cu S.A.D.”Gazprom” în vederea anulării datoriei aferente consumului de gaze naturale în regiunea transnistreană, dar în mod explicit, autoritățile Republicii Moldova sunt obligate să scoată de pe umerii S.A.”Moldovagaz” și neadmiterea transferării riscurilor legate de recuperarea acestei părți de datorii din partea S.A.D.”Gazprom” asupra infrastructurii și creanțelor deținute

- de S.A.”Moldovagaz”. În cazul în care S.A.D.”Gazprom” va refuza să coopereze în soluționarea acelei probleme, Guvernul va fi obligat să recunoască public printr-un act politic și juridic (Parlamentul Republicii Moldova) că aceste datorii au fost formate în calitate de mijloc de finanțare a separatismului din Republica Moldova, deschizând astfel calea ca aceste datorii ”odioase” să fie anulate pe alte căi posibile, adică prin intermediul unor curți internaționale.
- Verificarea modului de gestionare a întreprinderii S.A.”Moldovagaz” și împărțirea datoriei aferente consumului gazelor naturale pe malul drept al Nistrului în două categorii:
 - Datorie formată în urma managementului defectuos al întreprinderilor din sector, și
 - Datorie formată în rezultatul acțiunilor / inacțiunilor abuzive din partea instituțiilor statului.

Prima categorie a datoriilor urmează a fi asumată de proprietarii întreprinderii, iar cea de a doua categorie urmează a fi restituită întreprinderii, prin intermediul tarifelor.
 - Identificarea schemelor ilicite de deturnare a banilor din sistemul energetic, urmărirea și recuperarea acestor mijloace financiare.
 - Efectuarea evaluării activelor care au stat la baza formării capitalului S.A.”Moldovagaz” și definitivarea cotelor de proprietate în cadrul societății, în conformitate cu documentele constitutive ale acesteia și Hotărârea Guvernului nr.1068 din 1998. Această problemă trebuie privită și în contextul necesității de a integra în circuitul economic rețelele construite din mijloacele bugetare și cele ale cetățenilor, în cadrul așa-numitului ”Program Național de Gazificare”.
 - Revizuirea politicilor Republicii Moldova în raport cu activitatea întreprinderilor energetice și energofage din stânga Nistrului în contextul datoriilor pentru gazele naturale. Atât timp cât funcționează schema contractuală curentă și nu există o soluție pentru datoriile aferente consumului de gaze naturale pe malul stâng al Nistrului, activitatea economică a respectivelor întreprinderi din regiunea transnistreană duce în mod inevitabil la agravarea problemei datoriilor pentru gaze. Prin urmare, cel puțin în cazul C.T.E.”Moldovenească” și a Uzinei Metalurgice din Râbnița (deși această listă poate fi completată), instituțiile din Republica Moldova urmează să faciliteze activitatea acestora doar după rezolvarea problemei sus-menționate, fără a susține în mod artificial perpetuarea schemelor actuale.

Anexa 1. Act de verificare a datoriilor între S.A.D. "Gazprom" și S.A. "Moldovagaz"

АКТ
сверки взаимных расчётов между ОАО "Газпром" и АО "Молдовагаз"
по поставке газа и расчётам за него по состоянию на 1 июля 2001 года.

Нами, Заместителем Председателя Правления ОАО "Газпром", Пушкиным А.А. и Начальником управления бухгалтерского учета, Прядко Л.М., с одной стороны, и Председателем Правления АО "Молдовагаз", Лесником М.Ф. и Начальником Департамента финансов, бухгалтерского учета и отчетности, Рашку Л.С., с другой стороны, произведена сверка взаимных расчетов за поставленный АО "Молдовагаз" природный газ в 1997-2001г.г. по контрактам 1ГМ-97 от 30.12.96г., 1ГМ-98 от 24.12.97г., 1ГМ-99 от 17.12.98г., 2ГМ-99 от 24.06.99г., 1ГМ-2000 от 27.12.1999г. и 1ГМ-2001 от 26.12.2000.

В результате сверки ОАО "Газпром" и АО "Молдовагаз" подтверждают следующее:

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	ОАО "Газпром"	АО "Молдовагаз"	
Задолженность за газ на 01.01.2001г., в том числе:	465 274 471,90	465 274 471,90	0,00
за газ 1997г.(1ГМ-97)	122 331 522,86	122 331 522,86	0,00
за газ 1998г.(1ГМ-98)	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00
за газ 1999г., в том числе:	128 617 385,00	128 617 385,00	0,00
(1ГМ-99)	73 620 185,00	73 620 185,00	0,00
(2ГМ-99)	54 997 200,00	54 997 200,00	0,00
за газ 2000г. (1ГМ-2000)	45 935 498,04	45 935 498,04	0,00
Стоимость поставки газа в 2001 г.	81 660 861,20	81 660 861,20	0,00
I квартал(1ГМ-2001)	54 472 656,72	54 472 656,72	0,00
II квартал(1ГМ-2001)	27 188 204,48	27 188 204,48	0,00
III квартал(1ГМ-2001)	0,00	0,00	0,00
IV квартал(1ГМ-2001)	0,00	0,00	0,00
Финансовые поступления - газ 2001 г.	17 354 002,63	17 354 002,63	0,00
Зачёты всего:	82 287 537,50	82 287 537,50	0,00
В счёт вноса в уставный капитал			
АО "Молдовагаз" 1997 год(1ГМ-1997)	59 962 146,00	59 962 146,00	0,00
1998 год(1ГМ-1998)	0,00	0,00	0,00
1999 год(1ГМ-1999)	0,00	0,00	0,00
1999 год(2ГМ-1999)	0,00	0,00	0,00
транзит 2000 год(1ГМ-2000)	0,00	0,00	0,00
транзит 2001 год(1ГМ-2001)	22 325 391,50	22 325 391,50	0,00
Оплата ВСЕГО:	99 641 540,13	99 641 540,13	0,00
в том числе: 1997 год (1ГМ -1997)	59 962 146,00	59 962 146,00	0,00
2001 год (1ГМ-2001)	39 679 394,13	39 679 394,13	0,00
Задолженность за газ на 01.07.2001г., в том числе:	447 293 792,97	447 293 792,97	0,00
за газ 1997г.(1ГМ-97)	62 369 376,86	62 369 376,86	0,00
за газ 1998г.(1ГМ-98)	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00
за газ 1999г., в том числе:	128 617 385,00	128 617 385,00	0,00
(1ГМ-99)	73 620 185,00	73 620 185,00	0,00
(2ГМ-99)	54 997 200,00	54 997 200,00	0,00
за газ 2000г.(1ГМ-2000)	45 935 498,04	45 935 498,04	0,00
за газ 2001г.(1ГМ-2001)	41 981 467,07	41 981 467,07	0,00

Заместитель Председателя
Правления ОАО "Газпром"

А.А. Пушкин

Начальник Управления
бухгалтерского учёта ОАО "Газпром"

Л.М. Прядко

Председатель Правления
АО "Молдовагаз"

М.Ф. Лесник

Начальник Департамента финансов,
бухгалтерского учета и отчетности
АО "Молдовагаз"

Л.С. Рашку

Anexa 2. Act de verificare a datoriilor între S.A."Moldovagaz" și S.R.L."Tiraspoltransgaz" din 01.01.2001

Акт
сверки взаимных расчетов между
АО «Молдовагаз» и ПО РУМГ «Тираспольтрансгаз»
по поставке природного газа и расчетам за него
по состоянию на 1 января 2001 года.

19 января 2001г.

мун. Кишинэу

Нами, Заместителем Председателя Правления АО «Молдовагаз», Грыу И. И. и Начальником Департамента финансов, бухгалтерского учета и отчетности, Рашку Л.С., с одной стороны, Генеральным директором ПО РУМГ «Тираспольтрансгаз», П.П. Степановым и главным бухгалтером, Маракуца З.П., с другой стороны, произведена сверка взаимных расчетов за поставленный природный газ в 1996-2000г.г. по контрактам №2 от 13.03.96г., 1ГТ-97, 1ГТ-98 от 15.01.98г., 1ГТ-99 от 30.12.98г., 2ГТ-99 от 01.07.99г., 1ГТ-2000 от 31.12.99г.

в долларах США

Наименование показателей	По данным:		Отклонения
	АО «Молдовагаз»	ПО РУМГ «Тираспольтрансгаз»	
Задолженность за газ на 01.01.2000	325 703 869,15	325 703 869,15	0,00
Стоимость поставки газа:	76 405 702,32	76 405 702,32	0,00
Оплата всего, в том числе:	41 062 997,45	41 062 997,45	0,00
Финансовые поступления:	17 631 033,50	17 631 033,50	0,00
Транзит:	23 431 963,95	23 431 963,95	0,00
Задолженность за газ на 01.01.2001	361 046 574,02	361 046 574,02	0,00

Заместитель Председателя
Правления АО "Молдовагаз"

Грыу И. И.

Генеральный директор
ПО РУМГ "Тираспольтрансгаз"

Степанов П.П.

Начальник Департамента Финансов,
бухгалтерского учета и отчетности-
Главный бухгалтер АО "Молдовагаз"

Рашку Л.С.

Главный бухгалтер
ПО РУМГ "Тираспольтрансгаз"

Маракуца З.П.

Anexa 3. Acte de verificare a decontărilor reciproce la 01.01.1998 între S.A.D."Gazprom" și S.A."Moldovagaz", precum și între S.A.D."Gazprom" și S.A."Gazsnabtranzit"

АКТ
сверки взаимных расчетов между
РАО "Газпром" и АО "Молдовагаз"
по поставке газа и расчетам за него
на 1 января 1998 года

Нами, Начальником Управления бухгалтерского учета РАО "Газпром" Прядко Л.М.
и Генеральным директором АО "Молдовагаз" Лесником М.Ф., произведена сверка
объемов поставок газа потребителям республики Молдова в 1994-1995 гг. и расчетов за него
за период с 01.01.97г. по 01.01.98 г.

В результате сверки РАО "Газпром" и АО "Молдовагаз" подтверждают следующее:

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	РАО "Газпром"	АО "Молдовагаз"	
Задолженность за газ на 01.01.97 г., в том числе:	231 408 980,11	231 408 980,11	0,00
1994 год	79 877 105,30	79 877 105,30	
1995 год	151 531 874,81	151 531 874,81	0,00
Финансовые поступления, в том числе:	5 222 720,38	5 222 720,38	0,00
1994 год	424 026,90	424 026,90	
1995 год	4 798 693,48	4 798 693,48	0,00
Облигации Прав-ва Молдовы	130 231 290,71	130 231 290,71	0,00
1994 год			
1995 год	130 231 290,71	130 231 290,71	0,00
Зачеты, в том числе:	87 069 603,36	87 069 603,36	0,00
1994 год	70 567 712,74	70 567 712,74	0,00
1995 год	16 501 890,62	16 501 890,62	0,00
Всего поступлений	222 523 614,45	222 523 614,45	0,00
Задолженность за газ	8 885 365,66	8 885 365,66	0,00
1994 год	8 885 365,66	8 885 365,66	0,00
1995 год	0,00	0,00	0,00
Пени за газ, в том числе:	99 772 120,72	99 772 120,72	0,00
1994 год на 01.01.95г.	20 095 787,54	20 095 787,54	0,00
1994 года на 01.01.96г.	12 356 255,23	12 356 255,23	0,00
1994 год на 01.01.97г.	15 443 575,99	15 443 575,99	0,00
1994 год на 01.01.98г.	11 478 251,81	11 478 251,81	0,00
1995 года на 01.01.96г.	16 300 815,43	16 300 815,43	0,00
1995 год на 01.01.97г.	14 985 798,97	14 985 798,97	0,00
1995 год на 01.10.97г.	9 111 635,75	9 111 635,75	0,00
Итого задолженность	108 657 486,38	108 657 486,38	0,00

Начальник Управления бухгалтерского учета РАО "Газпром" Прядко Л.М.
Генеральный директор АО "Молдовагаз" М.Ф. Лесник

А К Т
сверки взаимных расчетов между
РАО "Газпром" и АО "Газснабтранзит"
по поставке газа и расчетам за него
на 1 января 1998 года

Нами, Начальником Управления бухгалтерского учета РАО "Газпром" Прядко Л.М. и заместителем Генерального директора АО "Газснабтранзит" Кишнером А.И., произведена сверка объемов поставок газа потребителям республики Молдова, а также расчетов за него за период с 01.01.97г. по 01.01.98г.

В результате сверки РАО "Газпром" и АО "Газснабтранзит" подтверждают следующее:

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	РАО "Газпром"	АО "Газснабтранзит"	
Задолженность за газ на 01.01.97г.	172 203 393,00	172 203 393,00	0,00
Пени за газ по состоянию на 01.01.97г., в том числе:	19 416 592,00	19 416 592,00	0,00
1996 год	19 416 592,00	19 416 592,00	0,00
Неустойка за невыборку газа по состоянию на 01.01.97г., в том числе:	1 340 552,00	1 340 552,00	0,00
1996 год	1 340 552,00	1 340 552,00	0,00
Общая задолженность на 01.01.97г.	192 960 537,00	192 960 537,00	0,00
Стоимость поставки газа	190 288 097,12	190 288 097,12	0,00
I квартал	75 219 272,00	75 219 272,00	0,00
II квартал	29 249 052,00	29 249 052,00	0,00
III квартал	21 860 606,00	21 860 606,00	0,00
IV квартал	63 959 167,12	63 959 167,12	0,00
Финансовые поступления	0,00	0,00	0,00
Облигации Прав-ва Молдовы	9 768 709,29	9 768 709,29	0,00
Транзит	0,00	0,00	0,00
Всего поступлений	9 768 709,29	9 768 709,29	0,00
Задолженность за газ, в том числе:			
за газ 1996 г.	352 722 780,83	352 722 780,83	0,00
за газ 1997 г.	162 434 683,17	162 434 683,17	
Пени за газ по состоянию на 01.01.98г., в том числе:	190 288 097,12	190 288 097,12	
1996 год	49 408 216,21	49 408 216,21	0,00
1997 год	30 293 948,98	30 293 948,98	0,00
1997 год	19 114 267,23	19 114 267,23	0,00
Общая задолженность на 01.01.98г.	422 888 141,04	422 888 141,04	0,00

Зам. Генерального директора
АО "Газснабтранзит"

Anexa 4. Informația generalizatoare privind achitarea datoriilor pentru gaze naturale față de S.A.D."Gazprom" (1994-2000)

Informația generalizatoare privind achitarea datoriei pentru gaze naturale față de SAD "Gazprom".

Nr d/o	Denumirea indicator	1994			1995			1996			1997			1998			1999			In total 6 luni 2000			Pe 9 luni 2000		
		In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing	In total pe RM	Malul drept	Malul sifing
1	Datoria pentru gaze naturale la început de perioadă	22202	7878	14324	190970	100138	90832	281692	129737	151935	403612	181618	221994	100225	261583	280505	408740	128235	280505	509339	183635	325704	509339	183635	325704
2	Capătatea gazelor natura- le primite, m3	2386479	1901050	1085429	3005088	1754013	1251075	3154266	1845414	1308852	3274822	2078273	1198349	1832904	1070373	854013	2141400	1287387	854013	943217	471744	471744	1178657	573930	604627
3	Valoarea gazului natural primit	238918	152084	86834	175320	102030	73290	182947	107034	75913	190283	120764	69524	168390	62082	51321	128617	77286	51321	75458	37740	37740	94284	45914	48370
4	Decontări reciproce interne																								
5	Datoria totală	261120	159962	101158	366230	202168	164122	464639	240073	224566	593900	328026	267874	528998	223287	306711	537357	204700	332657	584797	221706	363091	603623	229549	374074
6	In total s-f plătit SAD "Gazprom", inclusiv:	70150	59824	10326	84598	72411	12187	61501	58929	2572	232292	226001	6291	121258	95052	26206	28018	21065	6953	45962	33499	12463	64666	42706	21960
7	Decontări directe la contul de decontare SAD "Gazprom"	458	458		3616	3616		13167	13167		5223	5130	93	7440	4350	3090	11059	11059		18694	18694		18694		
8	Achitat prin obligatiilor RM										140000	140000													
9	Costul resurselor materiale (barter) furnizate în contul achitării datoriei pentru gaz	9670	9670		18341	18341		35759	33993	1766	85941	79793	6148	102310	85156	17154	16626	9673	6953	3641	2500	1141	9433	3959	5474
10	Construcția locuințelor în Federația Rusă				846	846		1831	1831		1026	976	50	89	89		333	333		0	0		0		
11	Procurarea locuințelor				280	280					102	102								0	0		0		
12	Decizia Arbitrajului Comercial Internațional													11419	5457	5962				0	0		0		
13	Costul serviciilor de tranzit	20181	9855	10326																23627	12305	11322	36539	20053	16486
14	Achitat din contul creditului	39841	39841																						
15	Valoarea de transmitere a proprietății complexului de transportare gazelor al RM				52000	40550	11440																		
16	Tranzit Ananiev-Cernăuți- Bogorodcani				9515	8768	747	10744	9938	806															
17	Transportarea gazului																								
18	Datoria față de SAD "Gazprom" la sfârșitul perioadei	190970	100138	90832	281692	129737	151935	403138	181144	221994	381608	100225	261583	408740	128235	280505	509339	183635	325704	538957	188207	350628	538957	188207	350628
19	% de achitare	29%	39%	12%	48%	71%	17%	34%	53%	4%	122%	157%	14%	72%	77%	58%	22%	28%	13%	61%	88%	35%	69%	95%	45%

Anexa 5. Act de verificare a decontărilor reciproce la data de 01.10.2009 între S.R.L."Factoring Finans" și S.A."Moldovagaz"

АКТ
сверки взаимных расчетов между ООО "Факторинг-Финанс" и АО "Молдовагаз" по контрактам №1газ от 09.12.1993г., №1 ГМ-97 от 30.12.1996г., №1 ГМ-98 от 24.12.1997г., №1 ГМ-99 от 17.12.1998г., №2 ГМ-99 от 24.06.1999г., №1 ГМ-2000 от 27.12.1999, №1ГМ-2001 от 26.12.2000, №1 ГМ-2002 от 21.12.2001г., №1 ГМ-03 от 23.12.2002г., №1 ГМ-04 от 24.12.2003г, права требования по которым уступлены ОАО "Газпром" согласно договора цессии № 8ФФ-2005 от 01.12.05г.

по состоянию на 01 октября 2009 года

(в долларах США)

Наименование показателей	По данным ООО "Факторинг-Финанс"	По данным АО "Молдовагаз"		
		Всего	АО "Молдовагаз". Без учета ООО "Тираспольтрансгаз"	ООО "Тираспольтрансгаз"
Задолженность за газ на 01.10.2009г.				
Контракт № 1 ГМ-97 от 30.12.1996	62 369 376,86	62 369 376,86	0,00	62 369 376,86
Контракт № 1 ГМ-98 от 24.12.1997	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00	168 390 066,00
Контракт № 1 ГМ-99 от 17.12.1998	73 620 185,00	73 620 185,00	14 606 168,71	59 014 016,29
Контракт № 2 ГМ-99 от 24.06.1999	54 997 200,00	54 997 200,00	31 729 140,00	23 268 060,00
Контракт № 1 ГМ-2000 от 27.12.1999	45 935 498,04	45 935 498,04	10 592 793,17	35 342 704,87
Контракт № 1 ГМ-2001 от 26.12.2000	106 742 964,56	106 742 964,56	30 789 470,76	75 953 493,80
Контракт № 1 ГМ-2002 от 21.12.2001	74 718 224,43	74 718 224,43	24 689 021,09	50 029 203,34
Контракт № 1 ГМ-03 от 23.12.2002	28 949 528,89	28 949 528,89	7 710 573,63	21 238 955,26
Контракт № 1 ГМ-04 от 24.12.2003	46 360 664,42	46 360 664,42	0,00	46 360 664,42
Итого задолженность за газ на 01.10.2009	662 083 708,20	662 083 708,20	120 117 167,36	541 966 540,84
Задолженность по пени на 01.10.2009г.				
Контракт № 1газ от 09.12.1993	99 860 974,38	99 860 974,38	43 111 998,08	56 748 976,30
Контракт № 1 ГМ-97 от 30.12.1996	140 745 159,29	140 745 159,29	24 787 076,54	115 958 082,75
Контракт № 1 ГМ-98 от 24.12.1997	168 890 554,64	168 890 554,64	40 907 159,58	127 983 395,06
Контракт № 1 ГМ-99 от 17.12.1998	64 269 360,59	64 269 360,59	24 194 920,74	40 074 439,85
Контракт № 2 ГМ-99 от 24.06.1999	16 697 859,41	16 697 859,41	9 668 830,93	7 029 028,48
Контракт № 1 ГМ-2000 от 27.12.1999	17 531 835,26	17 531 835,26	3 829 415,09	13 702 420,17
Контракт № 1 ГМ-2001 от 26.12.2000	22 666 225,55	22 666 225,55	6 359 380,95	16 306 844,60
Контракт № 1 ГМ-2002 от 21.12.2001	7 928 000,21	7 928 000,21	2 708 474,01	5 219 526,20
Контракт № 1 ГМ-03 от 23.12.02	480 948,42	480 948,42	229 782,24	251 166,18
Итого задолженность по пени на 01.10.2009	539 070 917,75	539 070 917,75	155 797 038,16	383 273 879,59
Всего задолженность на 01.10.2009	1 201 154 625,95	1 201 154 625,95	275 914 205,52	925 240 420,43

Генеральный директор
ООО "Факторинг-Финанс"
Главный бухгалтер
ООО "Факторинг-Финанс"
МОСКВА

Председатель Правления
АО "Молдовагаз"
Шадрин Е.Л.
Гусев А.В.
И.О. Главного бухгалтера
АО "Молдовагаз"
Полпова И.С.
Бешляга О.Ф.
11 ноября 2009г.

OPENPMR.INFO

ГУВЕРНУЛ
РЕПУБЛИКИ МОЛДОВЕ
РЕСПУБЛИКА

УРАД
ПРИДНІСТРОВСЬКОЇ МОЛДАВСЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ

ПРАВИТЕЛЬСТВО
ПРИДНЕСТРОВСКОЙ МОЛДАВСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

РАСПОРЯЖЕНИЕ

5 июля 2013 года

г. Тирасполь

№ 580p

Для служебного пользования

Об особом порядке поставки и расчетов за природный газ
для отдельных хозяйствующих субъектов

В соответствии со статьями 76-4 и 76-6 Конституции Приднестровской Молдавской Республики, пунктом 3 статьи 12 Конституционного закона Приднестровской Молдавской Республики от 30 ноября 2011 года № 224-КЗ-V «О Правительстве Приднестровской Молдавской Республики» (САЗ 11-48) с дополнением, внесенным Конституционным законом Приднестровской Молдавской Республики от 26 октября 2012 года № 206-КЗД-V (САЗ 12-44), во исполнение Соглашения, заключенного между Правительством Приднестровской Молдавской Республики и акционером ОАО «Молдавский металлургический завод»:

1. ООО «Тираспольтрансгаз-Приднестровье» и ООО «Тираспольтрансгаз» в период с 1 июля 2013 года по 1 июля 2015 года:

а) обеспечить непрерывные поставки природного газа на ОАО «Молдавский металлургический завод» для технологических нужд и для выработки электроэнергии;

б) обеспечить отпуск природного газа (газовой составляющей) ОАО «Молдавский металлургический завод», потребляемого для технологических нужд и для выработки электроэнергии, по стоимости природного газа (газовой составляющей) в размере 42 (сорок два) доллара США за 1 тысячу кубических метров по курсу, установленному Приднестровским республиканским банком на последнее число расчетного месяца;

в) не предъявлять к оплате и не производить начисление неустойки за неисполнение или ненадлежащее исполнение обязательств ОАО «Молдавский металлургический завод» по оплате за потребленный природный газ (газовую составляющую) для технологических нужд и для выработки электроэнергии;

г) ежемесячно представлять Министерству экономического развития Приднестровской Молдавской Республики информацию о количестве

потребленного природного газа ОАО «Молдавский металлургический завод» и о сумме, подлежащей оплате за природный газ (газовую составляющую) ОАО «Молдавский металлургический завод», потребляемый для технологических нужд и для выработки электроэнергии, по стоимости, указанной в подпункте «б» пункта 1 настоящего Распоряжения;

д) ежегодно по итогам финансового года и по окончании периода, указанного в пункте 1 настоящего Распоряжения, производить уступку прав требования образовавшейся задолженности за поставленный природный газ (газовую составляющую) от ООО «Тираспольтрансгаз-Приднестровье» и ООО «Тираспольтрансгаз» к Правительству Приднестровской Молдавской Республики.

2. Министерству экономического развития Приднестровской Молдавской Республики подготовить проект соглашения между Правительством Приднестровской Молдавской Республики и акционером ОАО «Молдавский металлургический завод» о приобретении 25 (двадцати пяти) процентов пакета акций ОАО «Рыбницкий цементный комбинат» в счет образовавшейся задолженности.

3. Настоящее Распоряжение вступает в силу с момента его подписания.

ИСПОЛНЯЮЩИЙ ОБЯЗАННОСТИ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА

ТУРУАНСКАЯ